

מגזין הבולאים בישראל

גליון מס' 35 ♦ ניסן - תשנ"ט ♦ אוגוסט '99 ♦ המחיר 15 ש"ח

150 לבוואריה הראשון

חכמי חותם על מגילת הבולאים בלונדון

ליקוי חמה

● יודאיקה

● היצע וביקוש

● הנפקות חדשות בארץ ובחו"ל

**מגזין
הבולאים
בישראל**

גליון מס' 35

אוגוסט '99

מחיר: 15 ש"ח

מני שנת: 80 ש"ח

(ניתן לשלם טלפונית בכרטיס אשראי)

בהוצאת התאחדות בולאי ישראל
מען המערכת: ת"ד 4523, ת"א 61045

טלפקס: 03-6295547

E-mail: ipf@netvision.net.il

http://www.israelphilately.org.il

מנכ"ל: טיבי יניב

עורך ראשי: שבתאי רביב

עורך משנה: זוהר נוי

עיצוב וגרפיקה: בני כלילי

הפקה: מדיום הפקות בע"מ

רחוב בן אביגדור 8, ת"א 67218

טלפון: 03-5686111

פקס: 03-5622601

תוכן

2	טור ראשון
4	חדשות דואר ישראל
6	חכמי חזותם על מגילת הבולאים
8	ליקרי חמה
11	יודאיקה
15	דף ומזכרת
16	עולם קטן
19	חדש בספריה
20	מילון בולאי
21	חדש בארץ
22	הנפקות חו"ל
24	מכתבים למערכת
25	150 לבול בוואריה הראשון
28	זיופים בבול העברי
31	היצע וביקוש

ישראל מרכז עולמי להפצת

זיופים ?

מאת טיבי יניב

אספן וותיק החליט כי הגיע הזמן למכור אוסף שלו על אחת ממדינות גרמניה . פנה לאספן מומחה אחר וביקש הערכה לערך אוספו. הבול היקר באוספו היה, לדעתו, אחד הבולים הראשונים בגוון נדיר, בול שערכו הקטלוגי מוערך בכמה אלפי מרקים יותר מערך הבול בגוון הצבע הרגיל. האספן המומחה בדק את האוסף, ומאחר שהיה משוכנע, מעל לכל ספק, כי הבול איננו בגוון הנדיר, העריך את האוסף ב- 5,000 דולר בלבד . מאוכזב, מסר האספן הוותיק את האלבום שלו למכירה פומבית, באחד מבתי המכירות שלנו, תוך תיאור האוסף ככולל את הבול בגוון הנדיר. האוסף נמכר ב- 10,000 דולר ומאז האספן המומחה נחשב בעיני הוותיק ויורשיו כרמאי, ובית המכירה הפומבית שמכר את האוסף תוך הטעיית הקונה , נחשב בעיני היורשים כמחזיק בשיא ההגינות.

רק בישראל יכול סיפור כזה לקרות, ואפילו פעמים רבות, בשינויי פרטים כאלה או אחרים. בגרמניה, באנגליה, בצרפת , בארה"ב וכו' - לא יעלה על דעתו של אספן שקונה בול נדיר, לשלם עבורו סכומים ניכרים בלי לדרוש תעודת מומחה לפרט

היקר. בתי המכירה הפומבית הרציניים בחו"ל, לא יעלו על דעתם להציע למכירה פריטים יקרים ללא בדיקת אמיתות לפחות מצד מומחה הבית. אם בכל זאת קורה שמתגלה אי-דיוק בתיאור הפרט - ובוודאי זיוף - הפרט מוצא מהמכירה ללא דיחוי.

האספנים הוותיקים מספרים, שגם אצלנו היו מקרים שבעת המכירה באולם היה צועק אחד המשתתפים הבקיאים "זיוף" - זיוף" ובד"כ הפרט היה יוצא מהמכירה . כיום, המצב גרוע יותר בהרבה. יש הטוענים כי ישראל הפכה למרכז עולמי לשיווק זיופים, פריטים מתוקנים וכל מיני פבריקציות. פחת מספר האספנים הרציניים שמוכנים להזעיק את הקהל הכללי של האספנים ולהסתכן בתביעת דיבה מצד מנהל המכירה הפומבית, או מצד בעל הפרט הנמכר במכירה. אין מסתכנים יותר ואכן למה להסתכסך עם אחרים ?

הפריטים הטובים - לחו"ל

השוק הישראלי רווי בבולים ישראליים עם דבק חדש, עם "שבילים מודבקים, עם מעטפות יום ראשון נדירות מזויפות, עם פריטים מחו"ל מזויפים ומתוקנים. לא כל בתי המכירה ולא כל הסוחרים משווקים פריטים כאלה. לפעמים אלה שמשווקים אותם עושים זאת מתוך אי-ידיעה. אך לא רק הסוחרים אשמים במצב זה. לא פחות מהם אשם האספן הישראלי הממוצע. בתקווה לקנות מציאות, הוא נוטה, כנראה יותר מאשר אספנים אחרים בעולם, לקנות אוספים מפוקפקים. לא איכפת לו שבקטלוג מצוין "as is" - כלומר יש אזהרה מעשית שהאוסף נמכר ללא אחריות. לא מעט ישראלים שמחים לקנות פריט כזה במחיר של 10%-5 ממחיר הקטלוג.

לסווח רחוק נפגעים למעשה גם עסקי המוכרים הלא קפדנים. לא ניתן יותר למכור בארץ פריטים טובים, כי עקב התחרות של הפריטים המזויפים

● לפנות להתאחדות כשיש תלונו. לצערנו, אין לנו תשתית של מומחי ההתאחדות ולא תשתית ייעוץ משפטי ולכן לא נוכל להתחייב לטיפול בתלונו. עם זאת, נוכל לפרסם לפחות מידע כללי שיסייע לאחרים.

האיגוד העולמי של אקספרטים בולאיים מונה כיום 87 חברים מ-24 מדינות. האיגוד מוודא קיומם של סטנדרטים אתיים מהגבוהים ביותר בקרב חבריו. שלושה ישראלים נמנים עם חבריו: א.ג. מינץ, מרקו מרטינ ויעקב צחור. מומחי האיגוד גובים כמובן תשלום עבור שירותיהם. בנוסף, פועלים מספר מרכזי אקספרטים ידועים - כמו המרכז של Royal Philatelic Society בלונדון ושניים בארה"ב. קטלוגים בין-לאומיים מביאים את שמות וכתובות האקספרטים המומלצים על ידם, לפי תחומי התמחות. רוב הקטלוגים מסבירים במבוא גם את שיטות הסימון של אמינות הבולים. מיקום הסימון, ולא רק הסימון מאחורי הבול - נותנים פירוט מלא לחו"ד המומחה.

והמתקנים, לא ניתן להשיג כאן מחירים סבירים. הפריטים הטובים יוצאים למכירה בחו"ל בלבד. קהל האספנים יוצא כמובן מפסיד גם הוא. בבוא העת, כשירצה למכור את "המצאה", או שיספוג הפסד גדול מאד, או שיחליט לנסות לרמות בתורו ולמכור תוך הצגת תיאורי שווא ולהסתכן בהתאם.

אי אפשר להימנע מלהזכיר, בהקשר לנושא, גם את העובדה שבמשך יותר מעשור (עד תחילת שנות ה-90) נמכרו בארץ בגלוי ובאופן שוטף טעויות הדפוס של המדפיס הממשלתי, בולים שנגנבו לפני השמדה. הדואר, למרות שידע על התופעה זמן רב, נזקק למספר שנים עד שתפס את הגנבים. השם הטוב של הבולאות הישראלית נפגע קשה. הוועד הפועל של ההתאחדות בולאי ישראל דן בבעיה לאחרונה. כארגון, לא קל להתאחדות לפעול בנושא זה. חוקי הלשון הרע מחייבים טיפול משפטי זהיר ויקר; הקהילה הבולאית שלנו קטנה וכולם מכירים את כולם; הפעילים נמצאים לא פעם במצב של ניגוד אינטרסים בין תפקידם הנבחר או עיסוקם המקצועי לבין הצורך בפעולה במסגרת הבולאית - ציבורית. כאמור, בחלק ניכר מהמקרים מדובר בנאיביות, או בחוסר מקצועיות, של הקונה או של המוכר ולא בכוונת רעות דווקא.

מה ניתן לעשות

- לא להיות נאיבי: מחיר נמוך מדי מעיד על בעיות.
- לא להיות קמצן וחמדן: מוטב לשלם עבור תעודה והדבר ישתלם לטווח רחוק. אין לנסות "להעביר את הבעיה" כאשר התגלתה. במוקדם או במאוחר, יתר האספנים ישמעו על המקרה והרמאי בתורו לא יזכה יותר לאימון ולא יקנו ממנו יותר.
- ללמוד, ללמוד, ללמוד: להכיר אספנים אחרים ולהתייעץ אתם; לבקר בספרייה שלנו ולקרוא את הספרות המקצועית הרבה; לבקר בתערוכות בארץ ובחו"ל; ללמוד את המחירים של הפריטים בקטלוגים של מכירות פומביות בחו"ל (יש בספרייתנו ארון שלם בנושא זה).
- זכוכית מגדלת המגדילה פי עשר, מאפשרת לכל אחד לגלות אי-סדירויות בנייר, קצוות מבריקים של שיניים עם דבק חדש. מספר טיפות בנזין מבית המרקחת על אחורי הבול המונח על משטח שחור, יגלו בקלות "חלון" שמולא בסיבי נייר ודבק. מנורה על-סגולה פשוטה גם היא מגלה את פס המשי שבאמצעותו הודבקו השבל והבול. ביום הבולאות הבא נקיים סדנא להדגמת הבעיות האלה.
- להתנות רכישות בזכות החזרה תוך פרק זמן סביר להשגת תעודה (אם קונים בלעדיה).

EzStamp™ For Windows

Simply the BEST & easiest way to inventory & track your stamp collection! Featuring the MINKUS® Numbering System including data & stamp values.

ISRAEL, UN, USA
GB, CANADA, GERMANY

NO SCANNING REQUIRED!
COLOR IMAGES SUPPLIED!

50 countries included with your purchase! Easy to use!

For ISRAEL we pre-supply a built-in X-REF to Bale #s as well! Use this as an example to build Cross References to SCOTT™ or other numbering systems.

The most complete US & Canadian databases with images & data pre-supplied! Print Want Lists, Inventory, cross-reference Reports & much more

Search by Year, MINKUS #, Key word or denom'n

Built in Report Generator that's easy to use!

20 customizable fields for your own use. Cross Reference to ANY other numbering system

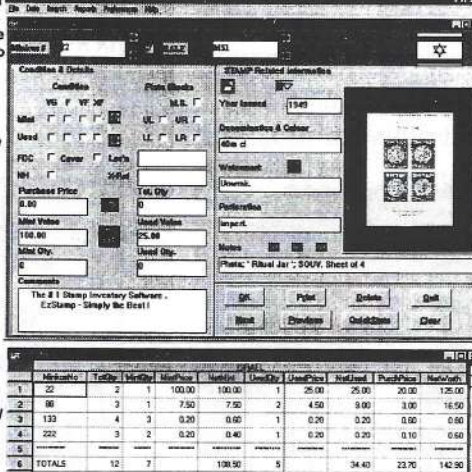
Can add your own unlisted varieties & link up your own images. Built in Slide Show / screen saver, Color and watermark Guide

We also include Greece, Netherlands, Vatican City, Berlin, Fr. & Spanish Andorra, Ireland, Cyprus, Channel Islands & CDN Provinces. Inventory any country including topicals!

Windows is a registered trademark of Microsoft Corporation. MINKUS is a trademark of KRAUSE Publications Inc. ©1994-1999 SoftPro 2010 Inc. EzStamp For Windows is Copyright Protected Under International Laws. ALL RIGHTS RESERVED. System Requirements: WIN95/Win 3.x, 6mb RAM, SVGA+256 color video & CD-ROM. SOFTWARE IS NON-REFUNDABLE.

\$79.99 US funds

Includes USA, CANADA, UN + more with Pictures & Values

Sl	MinkusNo	TrkSl	Var	Value	Denom	Country	Year	Printed	Value
1	22	2	1	100.00	100.00	1	25.00	25.00	125.00
2	86	3	1	7.50	7.50	2	4.50	9.00	16.50
3	133	4	3	0.20	0.60	1	0.20	0.20	0.60
4	222	3	2	0.20	0.40	1	0.20	0.20	0.60
5	TOTALS	12	7	108.50		5	34.40	23.70	142.90

ORDERS / Inquiries please call, email or write to:
SoftPro 2010 Inc.
18 Leverhume Cres., Scarborough Ontario, CANADA
M1E 1K4 Tel/Fax: (416) 261-7763
Email: mariost@home.com or marios@msn.com
URL: http://www.members.home.net/mariost

הנפקות חדשות בישראל

פרטים משלימים, הנפקות
מאי ויוני 99
(ראה שער אחורי)

*בול הרב אור שרגא

הרב המקובל מולא אור שרגא
אינו כה ידוע כמקובלים
אחרים אבל הוא נחשב לצדיק
וקדוש ואמרו עליו שהוא עשה
ניסים ונפלאות. הוא נולד
בעיר יזד, פרס, בראשית
המאה ה-18 ונפטר

בול הרב אור שרגא

ב-1794. קברו ביזד נחשב
מקום קדוש. בהעדר דיוקן של
הרב לצורך הבולים נבחר ציור
של דף מאויר מכתב יד של
מוסא-נאמה, מאת המשורר
היהודי - פרסי שאהין,
מועתק על ידי נחמיה ג.
אמשל, טבריה 1686. באיור
נראה הקרב של ישראל
בעמלק ומימין - משה,
אהרון וחור צופים במתרחש.

וועדת השיפוט המליצה פה
אחד וללא חילוקי דעות על
תרשים זה, שנתגלה
באקראי, להנפקת הבול.
התרשימים המוגשים
כהצעות לעיצוב הבול
מוגשים כמובן בעילום שם,
והנה נמצא בסופו של דבר,
כי התרשים שנבחר לעיצוב
בול הבאבא סאלי והתרשים
של בול הרבי מלובביץ' עוצבו
בידי אותו מעצב. התרשימים
הועברו איפוא לביצוע סופי
כאחריות תחום ייצור בולים
בשירות הבולאי, בהתחשב
בלוח הזמנים של הנפקת
הבולים. אולם דווקא בשלב זה
הגיעו התנגדויות להנפקת
בול הרבי מלובביץ' מצד
נציגים של חב"ד. מכפר חב"ד
הודיע יו"ר הכפר, כי יש
התנגדות לבול עם דיוקן
הרבי, באשר הרבי סירב פעם
להנפקת בול עם דיון אימו,
מאחר "שלא נאה שיחתימו
לה על האף". ממזכירות
לובביץ' בניו יורק הגיעה
הודעה, כי הצעה כזו הועלתה
כבר בחייו של הרבי והוא
התנגד לה בכל תוקף, "ורצונו
של האדם - כבודו". לאחר
הבעות התנגדות אלה, כמובן
שלא יתקבל על הדעת
להנפיק בול כאשר הגוף,
הקשור בו ישירות, מתנגד
נמרצות.
אני חייב לציין בנימה אישית,
כי בסיומה של עבודת העיצוב
דווקא חבל לי לוותר על עיצוב
כה מרשים מבחינה גראפית
של אישיות זו. החלטנו איפוא,
כי בשלב זה יונפק רק בול
הבאבא סאלי. המעצב של
שני הבולים הוא דניאל
גולדברג.

שנת 2000 שצפוי בה עומס
הנפקות המתחייב משנה זו.
ההזמנות לעיצוב הבולים
נמסרו למספר מעצבים
גראפיים, ובישיבת ועדת
השיפוט לבולים חדשים
שנערכה באחד מימי שישי
בשירות הבולאי, הוצגו
לשיפוט עבודות המעצבים.
לגבי בול הרבי מלובביץ',
היתה התלבטות בבחירת
דיוקן מתאים, ואף לא אחד
מהתרשימים שכנע את חברי
הוועדה. חברים אלה אמונים
על איכות גבוהה של ההצעות
לעיצוב הבולים, אינם מקלים
ראש ואינם מוכנים להתפשר
במהרה. על רקע זה, נדחתה
זמנית ההכרעה בעיין בול
הרבי מלובביץ' והוחלט
להמשיך, לפי שעה, בבחינת
העיצובים לבולים האחרים.
כאשר חברי הוועדה דנו
בבחירת בול הבאבא סאלי,
עם פתיחת המעטפות
והוצאת התרשימים מתוכן,
נמצא בהן לפתע תרשים
נוסף של הרבי מלובביץ'
שנצמד, כנראה בלי משים,
למעטפה של הבאבא סאלי.
תרשים זה התקבל על דעתה
של הוועדה כמתאים ביותר,

הצעת בול הרבי מלובבאוויטש,
אדמו"ר מנחם מענדל שניאורסאהן

הבאבא והרבי

מאת ינון ביילין,

מנהל השירות הבולאי

ביום 19 באוגוסט 1998
אישרה ועדת השרים לענייני
טקסים וסמלים את המלצת
שרת התקשורת להנפיק
בולים לזכרם של הבאבא
סאלי והרבי מלובביץ'. מאז
נפטרו אישים אלה, הגיעו
פניות רבות להנפיק בולים
לזכרם. השירות הבולאי
הכניס את הנושא להילוך
גבוה, כדי להספיק להביא את
ההנפקות לידי ביצוע עוד
בשנת 1999, בטרם תגיע

בול סידנא באבא סאלי, האדמו"ר
רבי ישראל אביחצירא

הנפקה משותפת עם סלובקיה - כדים

הסדרה מכילה 2 בולים ומעטפות יום ראשון.

* **בול מצוות קבורה** ועליו כד שבמרכז איור של ארבעה גברים נושאים מת לקבורה.

* **בול ביקור חולים** ובמרכז הכד איור של ביקור אצל חולה בעת תפילת אשכבה.

* **מעטפת היום הראשון** ועליו תצלום של מנורת חרס מתחילת המאה ה-2.

ממצאים ארכיאולוגיים מעידים שכבר במאה ה-2 נמצאו יהודים בסלובקיה. קהילות יהודיות נתקיימו בחבל ארץ זה עד ימי השואה. במלחמת העולם השנייה

בול סלובקיה

הושמדו למעלה מ-100 אלף יהודי סלובקיה. כיום קיימות שם כמה קהילות פעילות. בין ישראל וסלובקיה התהדקו הקשרים בשנים האחרונות וההנפקה המשותפת היא אחד הביטויים לכך.

הסדרה מועדים - אושפיזין בסוכה

בולים, באחד - לבוש מסורתי של יהודי מבוכארה ובשני - לבוש מסורתי של יהודייה ממרוקו. המעצב - אד ואן אווין.

בוכארה הוא שמה של עיר ואמירות באסיה התיכונה, שברבות השנים הפך שם כולל ליהודים שישבו באיזור כולו. שפתם היא התג'כית - ניב פרסי ותרבותם ומסורתם ענף של התרבות הפרסית. כיום נותרה באיזור קהילה קטנה בשטח שהוא חלק מרפובליקה אוזבקיסטאן. קהילת יהודי מרוקו היתה מהגדולות והעתיקות בקהילות ישראל ורוב בניה עלו לישראל בשנות ה-50 וה-60. לבוש האשה היהודייה היה שונה מלבוש האשה המוסלמית וניכרו בו אלמנטים שאולים מהלבוש הספרדי. הדמות שבבול עדיה תכשיטים שצורפים יהודים במרוקו התמחו בייצורם.

לבוש מסורתי של יהודיה ממרוקו

לבוש מסורתי של יהודי מבוכארה

בשבל הבול נראה מבנה הקבר של המקובל. המעצב - אלי כרמלי.

פרפר נחמד

הבולים המוקדשים לסדרת הטלוויזיה הפופולרית לילדים הופיעו בשבל 34, כולל בשער הגיליון. ניתן להוסיף, כי הטלוויזיה החינוכית הישראלית החלה בהפקת הסדרה ב-1982

פרפר נחמד

את שבע הספירות, שהן לפי הקבלה שבע הדרגות שבהן התגלה אלוקים בעולם. ארבעת האושפיזין שבסדרת הבולים הם אהרון, דוד, משה ויוסף. המעצב הוא ארנסט לורנצוב.

תלבושות עדות

בסדרה השלישית של תלבושות עדות מופיעים שני

ומשתתפים בה מבוגרים ובובות. את הבובות עיצבה יהודית גרינשפן והתמונות בשובלים לקוחים מאנימציות הפתיחה של הסדרה. המעצב הוא טוביה קורץ. (המשך בשער האחורי)

הנפקות ספטמבר 99

מועדים התש"ס - אושפיזין

אושפיזין הם אורחים רמי מעלה שבאים להתארח בסוכה בחג הסוכות. הצדיקים הקדמונים מייצגים

הבולאי הישראלי הראשון

יוסי חכמי הוזמן לחתום על מגילת הבולאים המצטיינים בבריטניה

איש רב תחומי

יוסי חכמי הוא אישיות נדירה בנוף הישראלי: אספן

בולים ברמה בינלאומית, אספן יצירות אמנות של גדולי הציירים, שחקן שח-מט מעולה, חובב מוסיקה נלהב-בעיקר אופרות, בעל שלושה תארים אקדמאים-מוסמך בפיזיקה, בהנדסת חשמל ובכלכלה. בין לבין, הוא מוצא זמן להשתתף בהרצאות ב-6 קורסים שלקח באוניברסיטת תל-אביב, ביניהם יוון הפרה-קלאסית, תרבות רומא, אסטרופיזיקה, מתמטיקה ועוד.

את אהבתו העזה לבולים רכש יוסי בבית אבא. כבר בגיל 9 ידע בע"פ את מחירי הבולים באוסף של אביו המנוח, דוד חכמי. הוא מעיד על עצמו שידע בע"פ את כל פריטי הקטלוג גיבונס. אביו אסף בולים בנושאי האימפריה הבריטית במזרח התיכון, יוסי הרחיב את היריעה לפלשתינה בתקופה העות'מאנית, לעיראק עד 1870, לפרס, לירדן, לניו-זילנד, לצילון ואף לצ'ילה.

את האגודה הבולאית הבריטית הוא מכיר זה מספר שנים, בשנת 1980 הופיע בפני חברי האגודה בהרצאה על בולי ירדן עד 1925, וב-1995 הרצה על בולי ניו-זילנד, הוא תמיד רהוט בדיבורו, מוכן היטב לנושא ומלווה את האוספים בחומר רקע מתועד ומפורט כהלכה, ממש עבודת מחקר מדעית.

8 מדליות זהב גדולות

בתערוכת איסטנבול '98 אשתקד קיבל את ה-GRAND PRIX על אוסף פרס שלו, בתערוכת ישראל '98 קיבל GRAND PRIX לאומי ובכיסו כבר 8 מדליות זהב גדולות על אוספים שונים במספר תערוכות. יש אוספים שקיבלו יותר מפעם אחת מדלית זהב גדולה. עתה זכה לכבוד הרם ביותר בבולאות וחתימתו מתנוססת על המגילה.

לפני 7 שנים, במטרה להבטיח את רציפות החותמים על המגילה, ואת שלמות המגילה עצמה, הוקמה מטעם הפדרציה הבריטית,

מאת שבתי רביב

ב-1921 החליטה הפדרציה הבולאית הבריטית להכין מגילה שעליה יוזמנו לחתום מדי שנה, בולאים מצטיינים מכל העולם. ראשון החותמים היה מלך בריטניה, גורג' החמישי, אספן בולים נלהב.

78 שנים לאחר מכן, ב-1999, הוזמן יוסי חכמי, בכיר האספנים בישראל, לחתום על המגילה, יחד עם עמיתו האיטלקי ד"ר אנטוניו ברטולאיה, אספן וחוקר בולאי, ובכך לסיים את רשימת החותמים של המאה ה-20, קרוב ל-300 במספר.

טכס החתימה נקבע ל-17 ביולי, במסגרת הקונגרס הבולאי הבריטי ה-81, שנערך בעיר סליסברי, במיטב המסורת והגיגונים הבריטים.

תמונות ומוסיקה

באנו לשאול את יוסי חכמי כיצד הוא מרגיש להיות הישראלי הראשון, (אך לא היהודי הראשון*) שחותם על מגילת הבולאים המצטיינים, המסמך היוקרתי ביותר בעולם הבולאות.

כשהגענו למשרדו של חכמי בחברת הביטוח הפניקס, היה מסדרון הקומה עמוס מבקרים, אנשי איגוד המפיקים, ששמעו מפי אוצרת הבית, הסברים על אוסף התמונות היקר והעשיר שעל קירות המשרד.

חכמי עצמו היה טרוד, בחברת 2 טכנאי אלקטרוניקה, בכיוון מערכת סאונד משוכללת שלא היתה מביישת אף תחנת שידור. שולחן הכתיבה שלו היה עמוס בספרים-קטלוגים של בולים, ספרי אמנות, חוברות על מכירות פומביות ועוד-שהביא לו הממונה על הספריה, "אל תדאג" הרגיע חכמי את הספרן, "עד הבוקר אעבור על הכל".

אחר כך הזמינני לשבת, לעצום עינים ולהאזין לאופרה של ורדי, שהושמעה מהמערכת המופלאה, בסאונד ברמה של אולם קונצרטים משוכלל.

(*) קדמו לו אספנים וסוחרי בולים יהודים נודעים, בהם בולפי מאיטליה ורפקין מאנגליה.

הרמה הגבוהה ביותר

כותב ד"ר אדי לייבו:

יוסף חכמי הוא הישראלי הראשון אשר זוכה לכבוד להימנות עם חותמי ה-RDP, כהוקרה להישגיו הבולאיים, הן כאמור בבניית אוספים מיוחדים במינם וברמה הגבוהה ביותר והן כהכרה בעומק ידיעתו.

יוסי זכה למדליות זהב ולמדליות זהב גדולות בתערוכות בינלאומיות עבור אוספים קלאסיים של מדינות שונות- צ'ילון, ניו-זילנד, גרנדה, ברבדוס, א"י המנדטורית, ירדן וצ'ילה.

הוזכרו כבר זכיותיו בפרסים הגדולים של התערוכות, בתערוכות איסטנבול '96 בפרס הגבוה הגדול עבור אוסף בולי פרס בתקופה הקלאסית ובתערוכת ישראל '98 בפרס הגדול של האגף הלאומי עבור תצוגתו בנושא ארץ ישראל, התקופה העות'ומנית. כל אחד מאוספיו נחשב בעיני המומחים כאוסף הטוב ביותר של הנושא שנבנה אי פעם.

די ברשימה המגוונת של האוספים שצוינו כדי לעמוד על הרב גוונים והעומק של הבנתו הבולאית. בהרצאתו בפני ה-RPS על בולי ניו-זילנד, שהוזכרה קודם לכן, באו לידי ביטוי ידיעותיו, כושר הבחנתו והבנתו הבולאית ובעקבותיה אף נעשו שינויים בקלסיפיקציה של בולים אלה בקטלוג המוביל של Stanley Gibbons. יוסי הוסמך כשופט לאומי ב-1986, וכשופט בין-לאומי ב-1997.

קרן נאמנות המגילה RDP (ROLL OF DISTINGUISHED PHILATELISTS) נקבעו מקורות מימון עצמאיים לקרן כדי להבטיח את אי-תלותה בקבלת החלטות על החותמים, ובביצוע הדרוש לשלמות המסמך הנדיר הזה.

למה לא לפוליטיקה

בתארו את הישגיהם של 2 החותמים השנה כותב העיתון LONDON PHILATELIST מחודש מאי 1999, בין השאר, כי חכמי הוא תומך מושבע בבולאות ממוסדת ותרם רבות לארגוני הבולאים בישראל. הוא היה חבר בוועדה המארגנת של התערוכה ישראל '98 ושופט בתערוכה פסיפיק '97.

"מתי אתה ישן?" אנו שואלים את יוסי חכמי למשמע עיסוקיו ותחביביו הרבים. "אני הולך לישון לפנות בוקר, ישן מספר שעות וחוזר שוב לסדר היום העמוס והקדחתני שלי", הוא משיב. "אולי תלך לפוליטיקה?" אנו שואלים, חכמי מחייך ומניע ראשו לשלילה - כשאוהבים בולים, תמונות, מוסיקה, שחמט ומתעניינים בפילוסופיה יוונית ובפיזיקת החלל, מי צריך פוליטיקה? מהי פוליטיקה לעומת הנצחיות שבאמנות וברוח היצירה של האדם.

בולי תל אביב (י. צחור) בע"מ

TEL-AVIV STAMPS. (Y. TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב
(Mail Auction)

מוקדמים, מנדט, מנהלת העם, דאר עברי
ישראל, חו"ל, יודאיקה, גלויות, ספרים
קטלוג מאויר חינם

ת.ד. 16218 תל-אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

ליקוי חמה בבולים

תמצית החיים מהאלים. כעונש על הניסיון - חתכו אותו האלים לשניים אך כיוון שהספיק להתחיל לשתות מהתמצית - ראשו, כתפיו וזרועותיו נשארו בני אלמוות. מאז מאכלס חצי השד הזועם את השמיים. כל פעם שהוא פוגש את השמש או הירח הוא מנסה

להחזיק בהם ולאכול אותם. ניתן לעצור אותו רק אם בני האדם מכים בתופים ומצלצלים בפעמונים, צועקים ועושים מספיק רעש כדי להפחיד את השד. בול של לאוס מ-1971 מראה את השד הגורם לליקוי חמה וירח - בשם פרה-ראהו (איור 5). בחותמת יום ראשון של בולי אינדונזיה לרגל ליקוי החמה של יוני 1983 - השד

ההסבר לליקוי חמה הוא די פשוט: כאשר השמש, הירח וכדור הארץ נמצאים בקו אחד, מתרחש ליקוי חמה. השמש "נעלמת" כאשר הקוטר הזוויתי המדומה (כפי שנראה מכדור הארץ) של הירח והשמש - שווים.

השמש אמנם גדולה הרבה יותר מהירח -

בולע את הירח (איור 6).

הנדירות היחסית של הליקויים ומשך הזמן הקצר שלהם הביאו להרכבת משלחות חקר מיוחדות למעקב אחר התופעה. האזכור הבולאי הראשון של משלחת כזאת היא מ-18 במאי 1901 - ממשלחת שביקרה בהודו ההולנדית - סניף דואר מיוחד פעל ב-

אך היא רחוקה ואילו הירח קטן, אך קרוב ולכן התופעה מובנת. ליקוי חמה קורה רק בירח חדש, אך לא בכל ירח חדש - כיוון שמישור סיבוב הירח מוטה כלפי מישור סיבוב כדור הארץ. תיאור גרפי של התופעה ניתן לראות בגלוית המירב מרומניה - איור 1 וגם בשולי גיליון חריג של פולין מ-1969 - 8 בולים זהים

Karang Sao מ-1 באפריל עד 23 במאי

1901 בשירות משלחת המחקר ההולנדית (איור 7). עיירה בשם ECLIPSE הוקמה ב-1900, אחרי ליקוי חמה במדינת וירג'יניה של

ושני שבילים לכבוד נחיתת האדם הראשון על הירח.

הבול הראשון המתאר ליקוי חמה הופיע במקסיקו כבר ב-1942 (איור 2). בעת ליקוי חמה על אזורים מכדור

ארה"ב. חותמת העיירה הייתה בשימוש עד 1972, וייתכן שהחותמת הופעלה כבר ב-1900 (איור 8).

באוסף שלי מעטפה של המשלחת הימית לליקוי חמה של הצי האמריקני, שחזתה בליקוי חמה מלא ליד האי טונגה ב-21 באוקטובר 1930. המעטפות מבוללות בבולי טונגה ונושאות חותמת צד TIN CAN MAIL

הארץ "נופל" קונוס הצל של הירח - כפי שמתואר בבולי סנגל שהונפקו לרגל ליקוי החמה המלא של 30 ביוני 1973 (איור 3).

ניתן לחזות ליקוי שמש וירח ותיאודור פון אופולצר הגרמני פירסם ב-1887 ספר "סדרי הליקויים" ובו תיאור מסלוליהם של 5200 ליקויי ירח ו-8100 ליקויי חמה

"דואר קופסאות הפח" המפורסם, כאשר באין נמל, שחיינים העבירו הדואר מאוניות לחוף בקופסאות פח ריקות של ביסקוויטים). ליקוי חמה זה נמשך 1.9 דקות - פס המסלול של הליקוי המלא עבר לרוחב כל האוקיינוס השקט עד לפטגוניה

בשנים 1208 לפני הספירה ועד 2161 לספירה. בספר מוקדש כל עמוד לציור מסלולי ליקויי ירח ושמש שחלים בתקופה של 22 שנה, כאשר המסלולים מתוארים על גבי מפה מוקרנת מהקוטב הצפוני של כדור הארץ. כיום מחשב יכול

לעשות את אשר המחבר השיג בחישובים מייגיעים במשך עשרות שנים.

מסלולי הליקוי המלא עוברים בדרך כלל על פני אוקיינוסים ואזורים לא מיושבים ונדיר הוא שיעברו מעל לערים גדולות במיוחד. יוצא מן הכלל כזה היה ב-23 באוקטובר 1976

סימוני דואר מיוחדים היו שוב בשימוש בליקוי החמה המלא של 8 ביוני 1937 במשלחת ניו זילנדית. בחותמת צד אחת בצבע כחול נאמר: "אונית הוד מלכותו וולינגטון/ משלחת השמש/ אי קנטון/ 8 ביוני 1937" (חותמת 4 שורות) איור 10. בחותמת מעוגלת כפולה שניה מצוין האמצע: "איי פניקס" ואילו בין העיגולים "משלחת ליקוי חמה - ניו-זילנד 1937". האגודה הגיאוגרפית האמריקנית ארגנה גם היא

(ראה חותמת אירוע מלבון (איור 4). מסיבה זאת, ליקויי חמה (או ירח) מלאים נחשבו תמיד כמשהו מיוחד ונדיר והווה מקור לאגדות. אחת מאגדות אלה מספרת על שד שניסה לגנוב את

הבולים הציורים היו מדויקים.

ליקוי החמה המלא של 11 באוגוסט 1999 מביא אתו מבול ללא תקדים של בולים, ולא בטוח כי גם הפעם יישמר הדיוק המדעי. מסלול ליקוי חמה זה עובר מדרום אנגליה דרך אירופה (9 מדינות) ועד להודו, ועובר בקרבת כמה בירות. ליקוי מלא יראה במשך כדקה וחצי למשל בבוקרשט, דבר שיקרה שוב רק בעוד כ- 300 שנה. המדיה תגרום גם היא להתרגשות בשל ליקוי החמה המלא האחרון של האלף הנוכחי. אנגליה, צרפת, הונגריה, רומניה וכך הלאה כבר הנפיקו שלל בולים, גיליוניות זיכרון ובמיוחד - ניפיקו הרבה-הרבה חותמות (הערת המערכת: הכתבה נכתבה לפני 11 באוגוסט).

הונגריה הגדילה לעשות ע"י הנפקת גיליונית זיכרון ובה פס כסף מפזר אור על רקע מפת מרכז אירופה - כאשר הפס האלכסוני מראה את המסלול המדויק של צל הירח שיפול עלינו ב- 11 באוגוסט

(איור 15). בכל מקום במרכז הפס יראה הליקוי המלא במשך שתי דקות ו- 22 שניות וככל שמתרחקים ממרכז הפס משך זמן הליקוי מתמעט לדקה וחצי, דקה ופחות. בישראל נראה רק ליקוי חלקי - 80 אחוז. הערך הנקוב של הגיליונית הוא גבוה במיוחד - 1999

פורינט (כ- 35 ש"ח) ונבחר במכוון כי מסמל גם את השנה. גימיק נוסף של הגיליונית הוא הדפסת זרחה של 13 ציורי שמש כמקובל באמנות העממית. ניתן להבחין בציורים אלה רק תחת תאורת מנורת על סגול.

"שנת ליקוי השמש המלא 1999" זהו הכיתוב אשר בחותמות היוצאות כל חודש באנגליה עם סמל המזל המתאים לאותו חודש (איור 16).

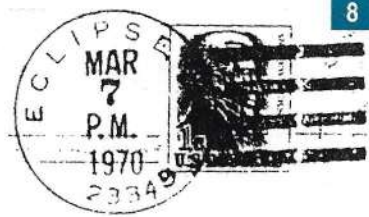
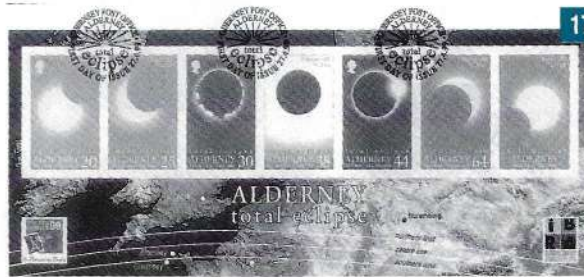
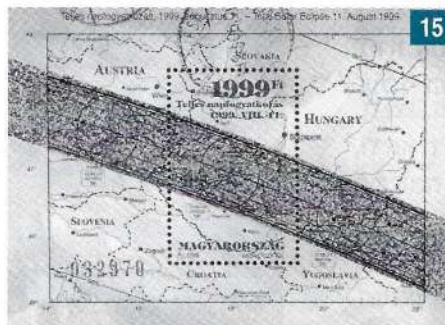
המעוניין להרכיב אוסף נרחב בנושא "ליקויי חמה מלאים" יוכל להביא באוסף אסטרונומים עם תרומה מיוחדת לחקר התחום - כמו את האסטרונום ביילי שהיה הראשון שהסביר התופעה שכונתה על שמו "חרוזי ביילי" (ראה הבול

U. F. NAVAL ECLIPSE EXPEDITION
NIUAFOO TONGA
21 OCTOBER 1950

TIN CAN MAIL
NIUAFOO

R. B. Langford,

Pago Pago, Samoa.

ECLIPSE EXPEDITION
CROSSED EQUATOR
BOUND FOR PHOENIX IS

H.M.S. WELLINGTON
N.Z. SOLAR EXP.
CANTON ISLAND
JUNE 8th 1937.

Miss Ruth Mumford,
Grand Pacific Hotel,
S U V A. FIJI.

POSTED ON BOARD
P&O CANBERRA
VIEWING SOLAR ECLIPSE

משלחת ב- 1937 שהשתמשה במטוס הימי של צי ארה"ב בשם "אבוסט" (AVOCET). בחותמת צד ב- 3 קווים נכתב "משלחת הליקוי/חצתה את קו המשווה/במסלול לאיי פניקס" (איור 11).

לאחר הפסקה של מספר שנים, תיעוד דוארי נוסף הוא מ- 1954, כאשר 4 ערים שונות בדרום שבדיה השתמשו בחותמת מיוחדת (איור 12). האסטרונום המלכותי, סר הארולנד ספנסר ד'ונס (מופיע על בול איי המולד) צפה באירוע זה מתוך מטוס - דבר שהפך מאז לנוהג קבוע.

התופעה נצפתה גם על ידי אסטרונומים מתוך ספינות חלל (ראה בול פרגואי). בול קובני מוזר מתאר אף ליקוי חמה כפי שניתן לצפות בה מהירח (איור 13). חברות

תיירות מציעות שייט מיוחד לתצפיות עממיות בליקויי חמה - כמו למשל שיט באוניות "קנברה" (איור 14) או "מונטה-אומבה".

בולים יפים הונפקו בנושא כאשר בדרך כלל הם מונפקים לפני האירוע ולכן אינם תיעוד ממשי, אלא מצויירים לפי דמיון המעצבים. למרות זאת ברוב

בשנים האחרונות חוקרים האסטרונומים במיוחד את אטמוספירת השמש (עטרת השמש) בעת ליקוי חמה מלאים (אם כי יש גם תוספות מיכשור לטלסקופים המאפשרים צפייה בשמש). ע"פ תצפיות אלה מנסים לחזות התפרצויות קרינת שמש - שלהן השפעה גדולה על התקשורת האזרחית ובמיוחד הצבאית. באיור 19 א' ו

השלישי משמאל בגיליונות הזכרון של אלדריי - איור 17).

אפקט "טבעת היהלום" מופיע בבול החמישי משמאל - זה השלב בליקוי כאשר האטמוספירה הנמוכה של השמש מתגלית מאחורי הירח.

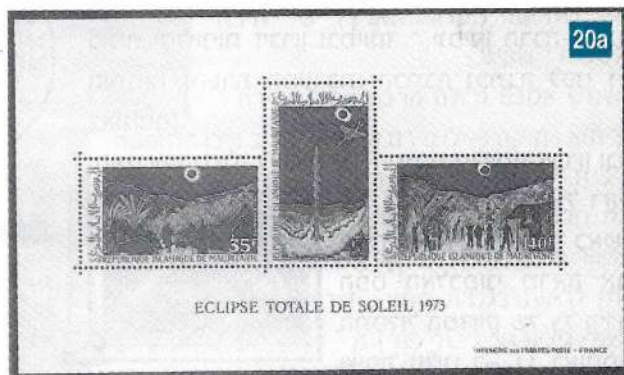
ב' בול מאיי קוק וזוג בולים מגיליון שבטעות לא נוקבב. באיור 20 (א', ב', ג') גיליונות ממאוריטניה, בול ממאלי ובול מסדרה מבולגריה - בכולם ניתן לראות שולי אטמוספירת השמש בעת ליקוי חמה מלא.

האנטילים ההולנדים הנפיקו גיליונות לרגל ליקוי החמה שנצפה שם ב- 26 בפבר' 1998. הליקוי מוצג כהולוגרמה (איור 21). ארובה שלידה הנפיקה גם היא בולים - (איור 22), וסדרה בת 4 בולים וגיליונות הונפקה גם ע"י מונסרט.

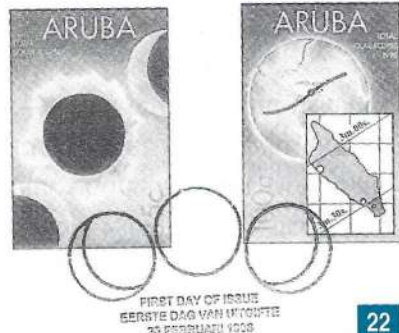
בצרפת משתמשים זה כחודשיים בחותמות תעמולה לקידום התיירות בהקשר לליקוי (איור 23). באנגליה הודיעו כבר על יותר מ-30 חותמות.

ערך טיבי ייב

בבליוגרפיה - ליקוי חמה - מאמר מרגרט מוריס בחוברת אגודת אספני החלל מבריטניה - אורביט. - עלוני השירותים הבולאים של הונגריה, רומניה, ארובה.

תורת היחסות הכללית של איינשטיין הוכחה לראשונה בניסוי בליקוי חמה מלא ב- 1919. רק בעת ליקוי חמה ניתן למדוד סטיית קרני אור בשדה כבידה - דבר המוצג בבול מטוגו מ- 1979 - (איור 18).

22

23b

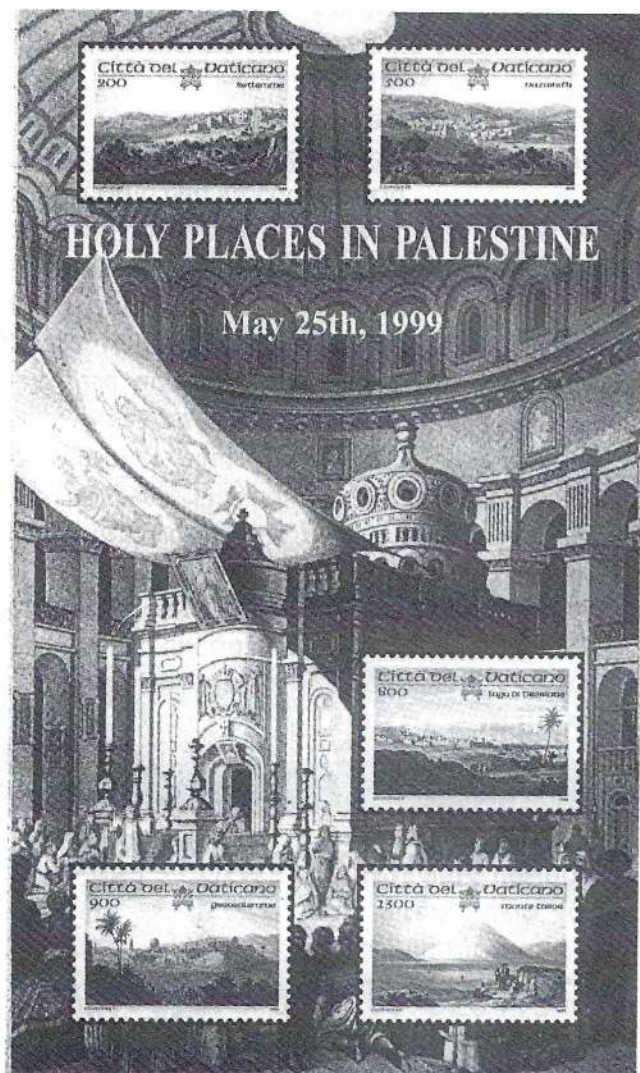
מריה ויוסף..

ירושלים - מקום מפגש של שלוש הדתות המונותאיסטיות (בלי לפרט) ומראה כללי של הר הבית, כשהכיתוב אומר "הר בתי מקדש..."
 נצרת - העיר בה חי ישו.
 טבריה - בה הטיף ישו והראה ניסים על-פני הכנרת.

הר תבור - עליו הופיע ישו באור יקרות ולפי ההסבר הנוצרי פגש שם את אליהו הנביא ומשה רבנו(?), וכל זה במעמד השליחים פיטר (שמעון), ג'ון (יוחנן) וג'ימס.

מי שיחזיק באלבומו את חמשת בולי הוותיקן החדש לא יבחין בעוול שנעשה כאן ואולי אף יתייחס בהוקרה למחווה של דואר הוותיקן בהנפקת בולים עם שמות אתרים בישראל. לא כן, מי שקורא את עלון ההסברה לבולים אלה.

שער הגליונית של הוותיקן - מקומות קדושים בפלשתינה

מאת אריה לין

האמנם, הוותיקן אינו מכיר בישראל?

אלמלא קראתי את הודעתו של דואר הוותיקן בעלון הרשמי שלו, המלווה את סידרת הבולים האחרונה שהופיעה שם ב-25 במאי השנה, לא הייתי מאמין. האמנם הוותיקן ממשיך להתעלם מן השם **ישראל** וה"תופעה" הידועה בשם **מדינת ישראל**?

לא ייאמן, אבל עובדה. הוותיקן אינו מכיר במדינת ישראל, וזאת ב-1999, על-סף המילניום השלישי אחרי ביקורי אישים ישראלים רשמיים בקרית הוותיקן, שיחות אין סוף על נורמליזציה ואף ערב הביקור הצפוי של

האפיפיור יוחנן פאולוס השני בארץ הקודש, בשנת 2000.

לקראת שנת 2000 החלו בוותיקן בהנפקת בולים ומטבעות לעידוד הצליינות לארץ הקודש וכאמור, ההנפקה הטרייה, היא סידרת בולים עם אתרים בארץ ישראל. הופיעו בולים עם תמונות נופ של ירושלים, בית לחם, נצרת, טבריה והתבור, כולן על-פי יצירות אמנות. אקווארלים גרמניים מן המאה ה-19, הועתקו לחמשת הבולים ואילולא העלון המלווה את הבולים, לא היינו מלינים עליהם.

דואר הוותיקן פרסם כותרת ראשית בעלון- **מקומות קדושים בפלשתינה** וזאת, במקרה הטוב, כאשר רק בית לחם מצויה בתחומי הרשות הפלשתינית. ומה עם ירושלים, טבריה, נצרת, והר תבור? האמנם השם טרה סאנטה (ארץ הקודש) לא נראה לו, לוואתיקן, כציון גיאוגרפי למיקומם של האתרים האלה, המוכרים ע"י אומות העולם כאתרים בגבולותיה של מדינת ישראל?

לדואר הוותיקן הסבר משלו והוא מסתמך על המקור הגרמני מן המאה ה-19 שמסתפק בשם **מקומות קדושים בפלשתינה**. כאמור, מדובר בתמונות מן המאה ה-19, שישראל כמדינה לא היתה קיימת אז.

יצירה אחרת, פרי מעלליו של דואר הוותיקן, היא גליונית זיכרון, שמוקדשת גם היא למילניום השלישי וחוזרת על השם פלשתינה, אבל הפעם, בצורה נסלחת יותר. מדובר בגליונית שהודפסה על-פי מפה הולנדית עתיקה מן המאה ה-17 ומראה את מיקומו הגיאוגרפי של האיזור. המפה המשווה חולקה ל-4 בולים כל אחד בערך 2,000 לירטות איטלקיות, כשבאחד מהם מודפס הכיתוב המקורי של המפה בנוסח: **TERRA SANTA PALESTINA**. מובן, שאין סיבה למחוק את הכיתוב הזה מן המפה של המאה ה-17. כל מה שמתבקש הוא, הוספת השם העכשווי לגליונית, לפחות בנוסח מקומות בארץ הקודש.

בסידרת הבולים המצב פחות נסבל, שכן הבולים מראים ערים כמו ירושלים, נצרת, טבריה ואתר הר תבור, בלי להזכיר את השם ישראל, או לפחות ארץ הקודש, בהסבר הכללי לבולים.

להלן מעט מן התיאורים שניתנו לבולים:

בית לחם - מקום קטן בו נולד ישו. בין השאר מופיעים בו הוריו -

חותמת לציון השואה - בהונגריה.

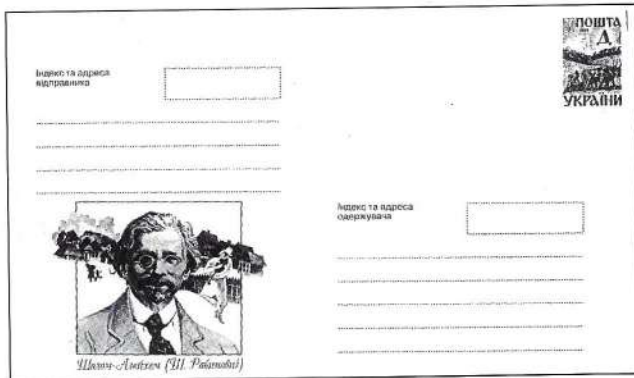
לירושלים.

לא מזמן הקדיש דואר הונגריה חותמת לכבוד חג הפסח, וב-13 במאי 1999 הופיעה שם חותמת מיוחדת לרגל יום שחרור ירושלים, כשבמרכזה סמל עיריית ירושלים והמילים העבריות **יום שחרור ירושלים**. המעטפה המיוחדת שהוטבעה בחותמת ליום שחרור ירושלים, מאוירת במלים **אם אשכח ירושלים**

תשכח ימיני... ומלים אחרות המתאימות לירושלים. חותמת הונגרית אחרת, שמשתלבת בנושא **יודאיקה**, הוטבעה שם לציון זכרון השואה, ב-13 ביוני השנה.

שלום עליכם - באוקראינה

בהמשך לאיגרת האוקראינית שהופיעה אשתקד לזכרו של הסופר ש.י. עגנון, הופיעה השנה איגרת דומה עם דמותו של הסופר שלום עליכם. האיגרות הנהוגות בשטחי הדמוקרטיזציה

איגרת באוקראינה עם דיוקנו של שלום עליכם.

העממיות לשעבר, כוללות בדרך כלל, איור בחזית המעטפה, לעתים גם הבול המוטבע, שייך לנושא ולעתים יש גם חותמת אירוע. במקרה של מעטפת שלום עליכם, יש ציור דיוקנו בלבד.

תוויות צנטוס בשימוש דוארי בגיטו וארשה

מאת Janusz Zbigniew Piekut

מובא בזה פריט היסטורי מעניין, פרי עטו של סופר בולאי נודע בפולין, ינוש זביגניב פייקוט, השופך אור על חיי יהודים בגיטו וארשה ואגב כך שימוש בתוויות, שהפכה פריט בולאי, לא כל כך ידוע במקומותינו.

המרכז החברתי לסעד וטיפול ביתומים וילדים זנוחים צנטוס, פעל בפולין עוד לפני מלחמת העולם השנייה. בגיטו וארשה פעל

60 שנה לרכבת הילדים ללונדון

לבריטניה במאי 1939, חותמת האירוע האנגלית - מיבצע חודשים אחדים אחרי "ליל משלוח הילדים".

הבדולח" הידוע לשימצה. אירוע זה בא בעקבות רצח פון-ראט, עובד בשגרירות גרמניה בפריס, ע"י היהודי הרשל גרינשפן, כנקמת יחיד נגד מדיניותה הנאצית של גרמניה הפשיסטית. "ליל הבדולח" היה לילה שחור ליהדות גרמניה, ובו הוכיחו הנאצים בעליל את כוונותיו של היטלר ועושי דברו, בשריפת בתי הכנסת בגרמניה, בשדית רכוש יהודי ובהטלת קנס של מיליארד מרק על הקהילה.

"ליל הבדולח" היה ב-9 בנובמבר 1938 ומאז החלה הגירת היהודים מגרמניה, לתקופה קצרה אך, כידוע, מעטות המדינות שאפשרו בימים ההם את כניסת היהודים.

בעזרת יהודי בריטניה התאפשרה קליטתם של כמה אלפי ילדי יהודים מגרמניה שהגיעו לליברפול ברכבות מיוחדות, ללא ליווי הוריהם, שנותרו בגרמניה.

המיבצע ידוע בשם **קינדרטראנספורט**, שתודות לו ניצלו אלפי ילדים וחלק מהם אף זכה להתאחד בשלב מאוחר יותר עם הוריהם, אך לא כולם. הרבה מהורי הילדים הומתו ע"י הנאצים במיתות שונות ומשונות.

ב-4 במאי 1999 צוין מיבצע העברת הילדים ברכבות לאנגליה והוטבעה שם חותמת אירוע מיוחדת, עם דמות ילד במרכזה והמילים **מיבצע קינדרטראנספורט** (משלוח הילדים). היוזמים הנפיקו גם מעטפת יום ראשון, המתארת קבוצת ילדים על רקע רכבת מן הימים האפלים ההם.

בהונגריה - יום שחרור ירושלים

מיודענו הכומר הפרוטסטנטי יונתן שינסי, "האיש שלנו" בהונגריה, יזם שוב חותמת דואר מיוחדת עם הקדשה מכל הלב

יום שחרור ירושלים בחותמת הונגרית.

לילדים היה זה סיוע רב ערך, שבאמצעותו קיבלו אף צעצועים וספרי קריאה. בגיטו וארשה היו כ-100 אלף ילדים ועל-פי תיאורו של א. רינגלבלום* היה מצבם חמור מכל: "מראה הילדים היה נורא. לבושי בלויים ברגליים ערומות עמדו ברחובות ובכ...". תיאורים דומים ניתן לקרוא בבולטין זכרונות מגיטו וארשה, 1967, מאת ר. קליינר ובספרה של ר. סקובסקה אנשים משכונה סגורה, 1993.

תווית צנטוס בערך 20 גרושים.

צנטוס פעילות מיוחדת בשורה של מוסדות ילדים בגיטו, ביניהם בית היתומים הנודע של ינוש קורצ'אק. אנשי צנטוס דאגו להפעיל מטבחים לילדים, טיפלו בילדי רחוב, במועדוני ילדים ואף ניהלו טיפת חלב לאימהות עם ילדים. על-פי הידוע, טיפל צנטוס בעשרות אלפי ילדים בפינות מאולתרות, או בתחנות מפגש בשיכונני מגורים בגיטו.

מעטפת דואר עם תווית צנטוס.

לחברת צנטוס היתה איפוא משימה קשה ביותר לספק מעט צרכים אלמנטריים להמוני הילדים. החברה קיימה מגביות שונות ואחת מהן קשורה בנושא מאמר זה. ביוני-יולי 1941, הוכרז בגיטו על מיבצע חודש הילד. בין שאר הפעולות הונפקה תווית צנטוס מיוחדת, ממוספרת, בערך של 20 גרושים, שהוענקה לתורמים למיבצע. שימוש מיוחד נעשה בתווית בהדבקתה על דברי דואר שהגיעו לגיטו ובעת מסירתם לנמען, גבו את 20 הגרושים. בגטו השתמשו גם בחותמת בנוסח צנטוס, חודש הילד, למותר לציין, שתוויות צנטוס הן נדירות למדי, במיוחד על גבי מכתבים. * רינגלבלום יומן גיטו וארשה, וארשה 1988.

זודיאק סטמפס בע"מ ZODIAC STAMPS Ltd.

מכירה פומבית

פתוחה לקהל (פעמיים בשנה - אביב וסתו)

מבחר מכל העולם ומהארץ כל הנושאים

החברה הוותיקה בישראל - מקום מרווח

ברחוב הס 11, תל-אביב, ת.ד. 4895 טל' 03-5284931, פקס 03-6291395

ירושלים - בירת ישראל -
במלאת 50 שנה להכרזת
ירושלים כבירת ישראל.
בתמונה סימטה בעיר
העתיקה.

בול ירושלים

1.9.99 - מועדים התש"ס
(ירושלים)

הנפקות 9 בדצמבר 99

יום הבולאות, עם איור של
קישקה, בערך 5.35 ש"ח,
כפי שפורסם בשער גליון
שביל 32. הבול הודפס כבר
ב-1998, וההופעה נדחתה
עקב עיצומים של עובדי
המדפיס הממשלתי.

בול, יום הבולאות

הבאבא סאלי. ראה ידיעה
לעיל.

ילדים מצירים את המאה
ה-20. 4 הבולים בסדרה זו
פורסמו בשביל 34.

קרית שמונה - במלאת לה
50 שנה.

11.7.99 - 25 שנה למשמר
האזרחי (ירושלים)

12.7.99 - 75 שנה לבית"ר
(ירושלים)

1.9.99 - מורשת יהודי
סלובקיה (ירושלים)

1.9.99 - תלבושות של עדות
(שדרות)

חותמות חדשות

(מקום החתמה)
13.6.99 - מושב הקורטורין
תשנ"ס - הטכניון מקדם
את העתיד" (חיפה)

27.6.99 - 10 שנים לרשות
למלחמה בסמים (ירושלים)

2.7.99 - ברכות בולאי
ישראל לתערוכת
PHILEX FRANCE '99
(ת"א-יפו)

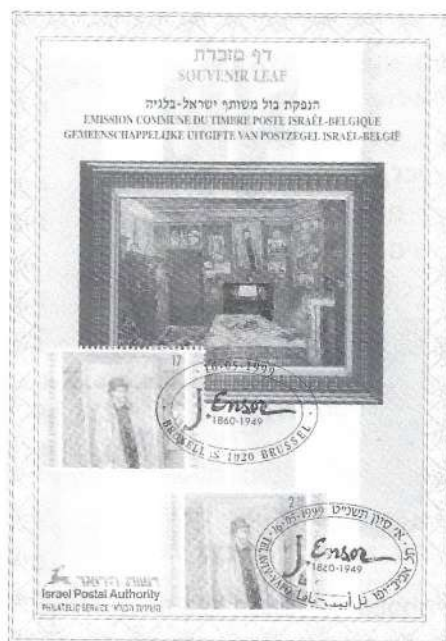
ברצוננו להבהיר, כי
הציורים במדור זה
אינם בהכרח סופיים,
ובוודאי לא בערכים
הנקובים. כך, למשל,
בשביל האחרון (34)
פרסמנו 3 גרסאות
שונות לגבי הערך
הנקוב של פרפר
נחמד. אנו משתדלים
לפרסם את
הסקיצות מוקדם
ככל האפשר והדבר
מונע לעיתים מתן
מידע מדויק וסופי.

לטכניון חיפה הופיע דף.
1,510 עותקים (בהזמנת
הטכניון). דף נוסף בהזמנת
הטכניון צפוי לצאת
בספטמבר 99 (1,510
עותקים).

22.6.99 - דף צבעוני עם
שלושת בולי פרפר נחמד,
שהופיעו לכבוד הטלוויזיה
החינוכית הישראלית בטקס
חגיגי שנערך לכבודה. 1016
עותקים (לפרטים: גב' איה
צימרמן 03-6466582).

27.6.99 - עשור למלחמה
בסמים. 2010 עותקים.
בהזמנת העמותה למלחמה
בסמים (לפרטים: 5675911-
02).

12.7.99 - 75 שנה לבית"ר.
1010 עותקים (לפרטים
03-6210698).

הבול המשותף
בלגיה - ישראל

למפעל הסטודנטים פרח.
היוזמים - משרד ראש
הממשלה ומכון וייצמן למדע,
1,210 עותקים (בהזמנת
פרויקט חינוכי)

13.6.99 - במלאות 75 שנה

11.4.99 - יובל ה-90 לתל-
אביב. הדף הופיע במהדורה
של 1,010 עותקים, בסיסמא
תל-אביב לא עוצרת ב-90
(בהזמנת עיריית ת"א-יפו).

13.4.99 דף למוזיאון בית
לוחמי הגיטאות, 1010
עותקים (לפרטים: בנימין
אנוליק 04-5123936)

16.5.99 - עם הופעת הבול
המשותף בלגיה - ישראל,
הונפק ע"י השירות הבולאי דף
מזכרת במהדורה לא נקובה.
בדף - שני הבולים, הבלגי
והישראלי, שהוקדשו לצייר
הבלגי ג'ימס אנסור (לא יהודי).

3.6.99 - דף מזכרת נוסף
לשורת דפי רוטרי, הפעם
לכבוד הוועידה האיזורית ה-
39 וטקס חילופי נגידים. 1010
עותקים. היוזמים - לשכת
רוטרי איזור 2490 (לפרטים-
אייל ברכה 03-9353462)

10.6.99 - 2490 דף מזכרת
מיוחד במלאות 25 שנה

ענף דפי המזכרת הבולאיים
התבסס למדי בשנים
האחרונות, אם כי המיסוד
הבולאי אינו מתייחס אליו עדין
במלוא הרצינות. איש אינו יודע
את מספר האספנים בתחום
זה, ובאותה מידה איננו
יודעים, כמה מבינינו אוספים
נושאי פרחים, למשל, או
ספורט או כל נושא אחר
במכלול הבולאי.

ניתן להבחין בשלוש קבוצות:
שמחזיקים בדפי מזכרת:
קבוצה אחת, הגדולה ביותר
בענף זה, כוללת בעיקר את
"הנוגעים בדבר", כלומר כאלה
שעיסוקם קשור בנושא.
למשל, עובדי חברת החשמל,
שקיבלו דף כזה במקום
עבודתם. כנ"ל - יתומי צה"ל,
או המשפחות השכולות של
הצבא או המשטרה וכו'.

לקבוצה השנייה שייכים
אספנים שרוכשים את הדפים
בגין הנושא הרלוונטי לאוסף
התימטי שלהם. לקבוצה
השלישית, והיא בוודאי לא
גדולה במיוחד, שייכים אספני
דפי המזכרת האובססיביים,
אלה שרוכשים כל דף מיד עם
הופעתו. להלן רשימת הדפים
החדשים שיצאו לאחרונה:

בולי הבירה

** מכירות פומביות של בולים, מעטפות,
יודאיקה, מטבעות ושטרות.

** נציגים בלעדיים של החברות המובילות
בעולם לייצור אלבומי ארצות, קטלוגים,
מיכשור ואביזרים לאספנים,
DAVO, MICHEL, GIBBONS ואחרים.

** קניה, מכירה, בדיקה והערכת אוספים.

מקבלים חומר למכירה פומבית הבאה שתיערך בקיץ 1999

מען למכתבים:

ת.ד. 3769, ירושלים 91036.

משרד: בן יהודה 23, קומה ב', ירושלים.
טל' 02-6245623, פקס 02-6234607

אוסקר לבולאים

ב-8 באפריל, נערך באולם המפואר **גיבסון הול** בלונדון, טכס חלוקת הפרסים ע"ש רולנד היל, זו הפעם השלישית. מפעל הפרסים נוסד ב-1997 ונועד לבטא הכרה בהישגים בתחום קידום הבולאות באלף הבא. הפרסים הנם בחסות הדואר המלכותי, הקרן הפילטלית הבריטית ואגודת סוחרי הבולים. בטכס הוענקו 15 פרסים, ביניהם:

* **עבור חידושים בבולים** – למפעל הדפוס **בית קסטא**, על טכניקת הדפסה של 850 קווי סריקה לסדרת בולי המגדלורים.

* **עבור חידושים במוצרים** – לאנטוניו טורס, על הוצאה לאור של קטלוגים באיכות המעולה ביותר, בהם מוצעים פריטים מכל רחבי העולם במטבעות ובשפות שונות.

* **עבור הצטיינות עיתונאית** – לשילה פוסטר, על המאמר **צילום, בסטמפ-מגזין** מחודש ינואר 1999.

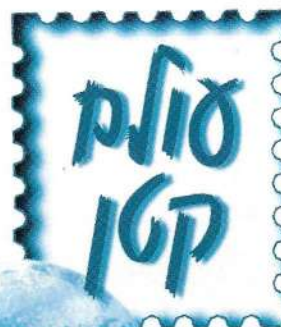
* **עבור מחקר בולאי** – ל.ק.ו. סטאטה, על עבודתו רבת הכרכים של שיחזור לוחות הדפוס של הפני השחור.

פרסים נוספים ניתנו על עבודה עם נוער, הישגי נער אספן, מחבר ספר בולאי, פרויקט לעידוד בולאות בקהילה, עבודת צוות, ארגון תערוכה מקורית, פיתוח גומחת מסחר חדשה בתחום מעטפות יום ראשון, יוזמה מסחרית יעילה שהביאה לקוחות רבים חדשים לבולאות ועל מפעל חיים.

מי מנחם מבאג 2000

האם על האספנים לחשוש מבאג 2000? שואל העיתון **לינ'ס סטמפ ניוז** מ-21 ביוני '99. העיתון מביא צילום של זוג בולים שהנפיקה אינדונזיה בשם **באג המילניום**.

באג המילניום בהוצאת אינדונזיה

תשובת בעל המאמר – לאספנים אין מה לדאוג. יתכן שמחשב ישן יקרוס או ייכשל בזיהוי בול, אבל מחשבים אישיים שנמכרו ב-5 השנים האחרונות חסינים נגד באג 2000, קובע העיתון. עם זאת מציע העיתון לאספנים להקליד באוספיהם הממוחשבים את השנה ב-4 ספרות ולא ב-2.

מתפעלים מתערוכת IBRA 99

תערוכת הבולים העולמית IBRA 99 שנערכה בנירנברג שבגרמניה, עוררה התפעלות בקרב המבקרים, בגלל עצמתה של הבולאות בגרמניה.

כ-130,000 מבקרים מילאו את אולמות התערוכה במשך כל ימיה. טורים ארוכים היו ליד אוהל התצוגות המיוחדות. מכתב עם בול **מאוריציס** והדפס עם טעות בצבע שהגיעו מאיטליה הוחרמו בשדה התעופה של פרנקפורט ושוחררו רק לאחר התערבות של שר האוצר הגרמני.

בדוכני הדואר הגרמני, השירותים הבולאיים מחו"ל והסוחרים, השתרכו תורים ארוכים במשך ימי התערוכה.

הדואר הגרמני היה צריך להטיס כמות נוספת של בולים לתערוכה לאחר שהמלאי שהובא נגמר. כמו כן, למספר שירותים בולאיים אזל מלאי הבולים לקראת סיום התערוכה. ליד 4,000 המסגרות של התצוגות בכל האגפים

התחרותיים והמוזמנים עמדו אספנים רבים.

אין ספק שהצלחת התערוכה להביא מספר כה רב של אספנים באה להוכיח שהבולאות חיה וקיימת. הצלחה זו באה בהמשך להצלחות של תערוכות נוספות בשנים האחרונות, כולל **ישראל 98**.

הדואר הגרמני הכין איזור מיוחד לפעילות נוער, ו-8,000 תלמידים בקבוצות מאורגנות הגיעו לתערוכה, קיבלו הדרכה וערכת איסוף מיוחדת.

הרמה הבולאית בתערוכה הייתה גבוהה מאד והתבלטה במספר הגדול של מדליות זהב גדול.

הישגי המציגים הישראליים היו:

* יוסי חכמי – **צילון קלאסי** – זהב גדול.

* אלי ובר – **בוואריה** – זהב גדול – פרס מיוחד.

* ד"ר הדי פייבל – **קדם-פילטליה ברומניה** – מזהב גדול

* שלמה שטרן – **R.S.F.S.R.** השנים הראשונות של מהפכת 1917 – מזהב גדול

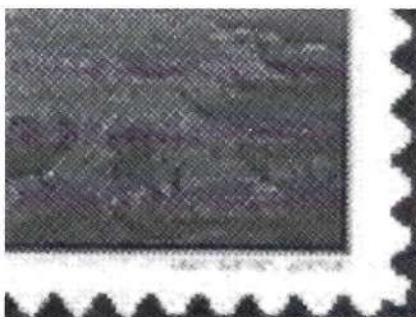
* **לביא בלאו** – **מוזיקה** – מזהב גדול

* **אבי זכאי** – הדואר בארץ ישראל במלחמת העולם הראשונה – מזהב.

השירות הבולאי האמריקני פוגע בסוחרים

השירות הבולאי האמריקני הרחיב לאחרונה את מכירות בולי חו"ל שלו באמצעות הפקת קטלוג מיוחד. בקטלוג מוצעות ההנפקות החדשות של אוסטרליה, קנדה, בריטניה, אירלנד, ישראל, מקסיקו והא"מ. נשקלות האפשרויות להרחיב את מעגל ההיצע למדינות נוספות כמו הונג-קונג, ניו-זילנד, ספרד ועוד. השבועון הבולאי **לינ'ס** מדווח, שבשנת 1998 נמכרו בולים חדשים זרים, באמצעות השירות הבולאי האמריקני, בהיקף של כ-2.3 מיליון דולר (כלומר תוספת הכנסה מעמלות של כ-600 אלף דולר).

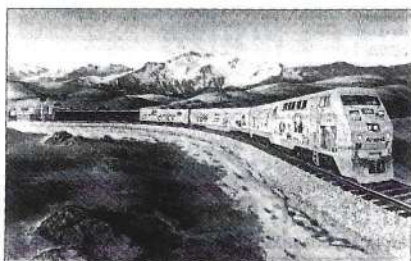
מובן שעיסוק השירות הבולאי במכירת בולים זרים פוגע קשות בסוחרים הבולים הפרטיים. הם אינם יכולים להתחרות, אינם יכולים להחזיר מלאים לא מכורים

כאן הטעות. עובדה היא שהגרנד קניון אמנם נוצר עקב זרימה של נהר הקולורדו אך הוא מצוי במדינת אריזונה דווקא. במקום הבולים שהושמדו יודפסו בולים חדשים, בערך של 60 סנט, שימשו לדואר מארה"ב לחו"ל.

מוזיאון על גלגלים

ב-11 במרץ 1999, יצאה את העיר טמפה בפלורידה רכבת מיוחדת במינה. זהו מוזיאון בולאי על גלגלים שנועד לקדם את רעיון הבולאות האמריקנית. ברכבת מספר קרונות שמכילים תצוגות בולאיות, מכשירי וידאו, קרון שבו משוחזר משרד

הרכבת הבולאית

דואר מלפני 100 שנה ועוד. הרכבת תעבור תחנות רבות ובכל אחת יערכו אירועים בעיקר לבני נוער שוחרי בולאות. הרכבת

המעדכן רק במחזוריות של 5-6 שנים את כל הקטלוגים שמחוץ לאירופה. בישראל שולט הקטלוג הגרמני מיכל, למרות ששפתו הגרמנית מקשה על רוב המשתמשים, ששליטתם באנגלית של סקוט הרבה יותר טובה. כמו כן, סקוט הרבה יותר זול ממיכל. ההסבר להעדפת מיכל הוא,

שהוא מביא את כל בולי הדואר שהונפקו בעולם ואילו סקוט מחרים בולים רבים שהונפקו למטרות ספקולטביות במדינות דרום ומרכז אמריקה, מדינות המפרץ הפרסי ועוד.

מערכת סקוט החליטה עכשיו להרחיב את הקטלוג, אך לא באופן גורף. ההחלטה תתקבל לגבי כל מקרה ומקרה עניינית. כמו כן הוחלט לקטלוג בנפרד בולים מגיליונות זיכרון שיקבלו בעתיד מספור נפרד (בדומה למיכל). רעיון נוסף שנשקל הוא, פרסום קטלוג מיוחד רק לקונטרסי בולים.

בולים חנים לבתי"ס באיי-מאן

דואר איי מאן יצא בשתי יוזמות חדשות. האחת הפקת חוברת מפוארת שתחולק חנים 3 פעמים בשנה לכל פונה (עם מדור בולים חדשים, מוצרים חדשים, מאמרים וטופס הזמנה). היוזמה המקורית השנייה היא חלוקה חנים של "דפית בולים" עם כל הנפקת בולים חדשה, לכל בוי"ס באי. ההסבר הרשמי ליוזמה הוא הרצון לתרום לחינוך ע"י הצגת בולים על תולדות האי מאן ועל אירועים חשובים, אך כמובן, בפועל זה מאמץ שיווקי מעניין.

בארה"ב ישמידו 100 מיליון בולים

טעות בהדפסה תחייב את רשות הדואר של ארה"ב להשמיד 100 מיליון בולים נושאי צילום של הגרנד קניון המפורסם. הסיבה - באותיות הזעירות שבפינה הימנית התחתונה נכתב - "גרנד קניון, קולורדו". רבים ודאי יתמהו לשאול היכן

לצורך השמדה במדינה המנפיקה, אינם יכולים לעשות עסקאות חליפין (בולים חדשים אמריקנים תמורת זרים), ואינם יכולים לקבל עמלה באותו גובה כמו המוכר כמויות ענק.

העיתון מביע תקווה, כי ההשקעה בפרסום בהיקף שרק הדואר מסוגל לממן, תביא לקוחות חדשים לבולים הזרים. עם הזמן, לקוחות אלה עשויים לרצות להשלים אוספים ואז יחזרו לסוחרי הבולים המסורתיים.

מיס עולם על בול

וונדי פיטצויליאם, מיס עולם לשנת 1998, מכבת על בול שהנפיקה טרינידד - טובאגו, ארץ מולדתה. ההנפקה כוללת 4 בולים וגיליון מזכרת. אחד הבולים, בערך \$1.25, שבו נראית מיס עולם שרועה על שפת הים, עורר את חמתן של קבוצות פמיניסטיות בארצה בהגדין בול זה כ"פורנוגרפיה רכה". "האם כך רואה

מיס עולם מרגיזה את בנות ארצה.

טרינידד את בנות ארצה? שואלת במאמר נזעם יו"ר האגודה הקאריבית למחקר ופעולה. רשות הדואר של טרינידד הגנה על ההנפקה וטענה שבועדה שבחרה את הבולים היו גם נשים.

מדיניות חדשה לקטלוג סקוט

הקטלוג העולמי האמריקני סקוט עומד לשנות את מדיניות הרישום שלו. קטלוג זה מופיע כל שנה ב-5 כרכים וכרך נוסף מיוחד לארה"ב.

סקוט מקובל כקטלוג אמין מאד מבחינת התיאורים שבו, מחיריו מתעדכנים מדי שנה בשני הכיוונים, בניגוד למשל לאיבר הצרפתי, שלעולם אינו מוריד מחירים. העדכון השנתי של כל הכרכים נותן לסקוט יתרון על פני מיכל הגרמני

הוסיף הצהובון בשאט נפש. נראה, כי כאשר הדבר מגיע לדיווחים על המשפחה המלכותית, הנימוס הבריטי מתפוגג לחלוטין.

מי הם הנושאים הבולאים החשובים של שנות ה-90?

במשך 31 ימי חודש מאי, יכולים היו אספנים וחובבים, הגולים באינטרנט, להצביע על 15 נושאי הבולים החשובים ביותר של שנות ה-90. הנושאים שנבחרו בהצבעת אינטרנט יתנוססו על בולים אמריקניים בראשית השנה הבאה. רשימת 30 הנושאים הבולאים ב-5 מדורים שהוצגה להצבעה היא כלהלן:

אנשים ואירועים: שיפור החינוך, גיוון תרבותי, גידול כלכלי, מלחמת המפרץ, שיקום בעלי חיים, גימלאים אמריקנים פעילים.

אמנות ובידור: אדריכלות בת זמננו, הסרט פרק הורה, גרפיקה ממוחשבת, מחזות זמר בברודוויי, הסדרה סיינפלד, הסרט טיטאניק.

ספורט: שיאי בייסבול, מקצועות מסוכנים, ספורט הנשים, גלגליות, גולף לצעירים, אולימפיאדות.

מדע וטכנולוגיה: מציאות מדומה, גילוי דינוזאור מאובן, תרפיית ג'ון, WWW השיבה לחלל של ג'והן גלן, חקר היקום הבינכוכבי.

אורח חיים: טלפון סלולרי, ביקורים במוזיאונים, משרדים ביתיים, רכב ספורט, שירותי קהילה, קפה.

סיטואי של בולי דיסני בארה"ב. הזכות פקעה אשתקד אך נודע על כך רק לאחרונה.

עיתון בריטי על בולי הנסיך אדוארד וארוסתו: "איכס!"

מעריב מביא ידיעה של רויטרס בזה הלשון:

לזאת ייקרא "בול פגיעה". הצהובון מירור השתמש בשפה בוטה למדי כדי לתאר את שני בולי הדואר שהנפיק השירות הבולאי הבריטי לכבוד נישואיהם, ב-19 ביוני, של הנסיך אדוארד וארוסתו סופי ריס-ג'ונס.

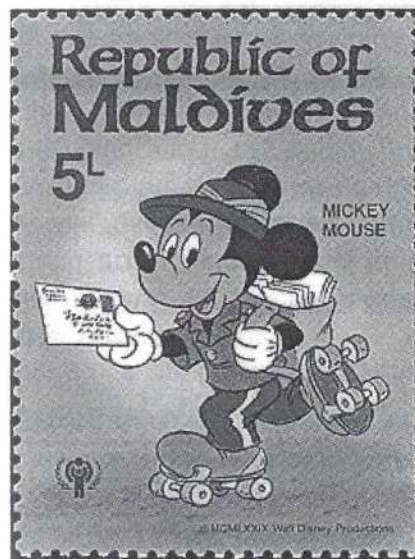
המירור, שכתב בכותרתו בעמוד הראשון "איכס!" על הבולים הללו, פרסם את צילומיהם של השניים, בשחור לבן, לחי אל לחי, וטען כי מדובר בצילומים המלכותיים "המגעילים" ביותר שצולמו אי פעם.

"הם לובשים סוודרים זהים, יש להם אותם חיוכים מדושנים וגם הפרופילים דומים",

קושטה בכרזות צבעוניות הקשורות בבולאות. לאחר מסע בן 18 חודש, תסיים הרכבת את דרכה בווינגטון הבירה ותכנס להיסטוריה כמסע הפרסום הבולאי הגדול בכל הזמנים.

פקעה הזכות של החברה לשיווק בולי דיסני

ב-30 ביוני פקעה הזכות שהחזיקה בידה חברת IGPC (החברה הבולאית הבין-ממשלתית) לשווק בולים עם יצירות של וולט דיסני. מטרת החברה היא לסייע בתכנון, עיצוב, ייצור, שיווק ופרסום של בולים עבור לקוחות ממשלתיים, בהם כ-70 רשויות דואר. עד 1996 היתה IGPC

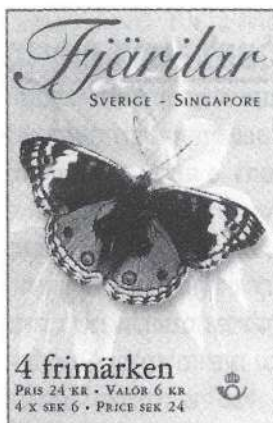
בול דיסני הראשון שהפיקה IGPC לכבוד יום הילד הבינלאומי ב-1979

מעוניין לקנות בולי פרמה וקלוסנדורף על מעטפות מסחריות

ד"ר יוסף ואלך ת.ד. 1414,
רחובות, 76113
טל: 08-9461010

הנפקה משותפת

הנפקה משותפת לשוודיה וסינגפור יוצאת לאור ב-12 באוגוסט 1999. בהנפקה 4 בולי פרפרים, 2 מצויים בכל אחת משתי הארצות.

קטלוג יאנג לבולי סין העממית

1949 - 1998

קטלוג יאנג לבולי סין העממית מכיל 183 עמודים בצבע, בסינית ובאנגלית, עם מחירים בדולר של ארה"ב. הקטלוג יצא לאור בהונג קונג ובו 18 קונטרסים מקוטלגים עם צילומי הכריכות.

מיכל - בוואריה, מיוחד, 1999

קטלוג מיכל מוקדש לבוואריה 1999 מקיף 128 עמודים הכוללים פירוט ומחירים לכל הבולים והתשניות, בכל המצבים: לא חתום עם דבק, לא חתום עם מדבק, משומש, על מכתב. בקטלוג פירוט מלא של הקונטרסים ותוויות הפרסום של הגליונות המיוחדים לקונטרסים, פרק מיוחד לדברי בולים ופרק לבולים המקומיים (שירות הדואר הפרטי בערי בוואריה שונות).

"האחד השחור" מאת הליג ופוגל, בהוצאת מיכל

לכבוד תערוכת הבולים העולמית איברה 99 ובמלאת 150 שנה לבול בוואריה מס' 1, יצא בהוצאת מיכל ספרון בגרמנית ובו כ-100 עמודים הכוללים מספר רב של צילומים (חלקם בצבע), של עותקי בול הקרויצר השחור מאוספים מפורסמים. יש ציון באיפיונים המיוחדים למשל זיהוי לוחות הדפוס ומיקום התשניות, צורות המיקום השונות בגיליון, אופן ומקום ההחתמה, היקף המכתבים הידועים כיום אשר נשלחו מכל סניף וסניף בבואריה וכך הלאה.

הספריה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל

פתוחה לקהל הרחב בימים ג' וה'
בשעות 16:00-19:30 (ללא תשלום)
השאלת ספרים הביתה
רק לחברי ההתאחדות

רחוב פינסקר 2, תל אביב, טל' /פקס 03-6295547

קטלוג סטנלי - גיבונס, דגים,

מהדורה ראשונה 1999

בקטלוג סטנלי-גיבונס, מהדורה ראשונה לשנת 1999, כ-7,600 בולים המייצגים 1,600 מיני דגים שונים (מתוך 24,000 שהמדע מונה). הקטלוג ממודר לפי ארצות, הבולים מובאים בסדר הופעתם וכן מובאים המספר מקטלוג S.G. העולמי, השם של הדג (אנגלי ומדעי לטיני) אם ניתן לזהותו, ומחיר לבול לא חתום וחתום.

התמונות הן באיכות טובה. האינדקס לפי מינים חשוב מאד לאספן התמטי, כי הוא חוסך עבודה רבה. בתחילה מופיע אינדקס לפי השמות האנגליים בציון המספור והשם המדעי. אינדקס שני הוא הפוך, לפי השם המדעי בתוספת המספור והשם האנגלי. לבסוף מופיע אינדקס מדעי, לפי משפחות ומינים, כולל ציון המדינה המנפיקה את הבול והמספר הקטלוגי שלו. הקטלוג הוא בגודל A4, מקיף מעל 400 עמודים, מחירו באנגליה 17 ליש"ט.

ניתן לרכשו מאת:

VERA TRINDER

38 BEDFORD STREET, STRAND

LONDON WC2E 9 EU

קטלוג סטנלי-גיבונס, רכבות,

מהדורה שלישית 1999

קטלוג רכבות של סטנלי-גיבונס דומה במבנה לקטלוג הדגים (ידיעה קודמת). האינדקס בקטלוג זה הוא לפי נושאי הבולים, לפי 35 נושאים ותתי נושאים, למשל גשרים של מסילות ברזל, רכבות אקספרס, קטרי דיזל, חשמל, גז ונפט, קיטור, אנדרטאות רכבת, תחנות, מנהרות, רכבת תחתית ועוד.

גם קטלוג זה הוא בפורמט A4, מקיף 224 עמוד, מחירו 20 ל"שט, ניתן לרכשו מאת ורה טרינדר, ראה כתובת מלאה בידיעה קודמת.

קטלוג מיכל מיוחד, בריטניה 1999

קטלוג מיכל שיצא בגרמניה בשנה זו מכיל מעל 600 עמודים עם פירוט מלא כולל מחירים. לפני השחור ו-2 פנס כחול יש מחירים נפרדים לכל 11 (2) הגלופות השונות, לכל גווי הצבע עבור בול לא חתום וחתום, ועל מכתב עם חותמת צלב מלטה אדום וכנ"ל עם צלב מלטה שחור. כן מופיעות תשניות של סימני מים, של נקבוב, של פסי זרחן ועוד. השטח הנרחב ביותר מוקצה כמובן לתשניות של הסדרות מן המניין. אך גם האספן הנושאי ימצא עניין, למשל ברשימות חשבוות של כל סוגי הפרסומות שבתוך הקונטרסים. רוב הכריכות של הקונטרסים מצולמות בקטלוג מיוחד זה.

דומה לציון זיהוי של לוחות ההדפסה השונים. גם ציירים מסתירים סימנים בציוריהם כמו בבול הרב ברנד רזול, ארה"ב 1986.

אנו פותחים בזה
מדור חדש ומזמינים
את הקוראים לשלוח
לנו בקשות להסבר
מושגים בבולאות
שאינם ברורים.

מגן דוד מוסתר בזקן

צמד בולים SE - TENANT

זה מושג צרפתי שפירושו "צמודים", ובא לתאר בולים צמודים השונים זה מזה בערך, בעיצוב, או בכל מאפיין אחר כמו הדפסת רכב וכו'. מקובל לכלול באותו גיליון בולים שונים,

בולים ממזרח
גרמניה ומברית
המועצות.

סימנים נסתרים

SECRET MARKS

סימני זיהוי או ייחוס הנכללים בעיצובי הבולים, על ידי המעצבים או הדפסים, כסימני אבחון או ציון עבודתם. למשל, קובה 100 מהשנים 1899-07-1905, במהדורה השנייה הוסיפה החברה המדפיסה אמריקן בנקנוט עיגול לבן קטן בשוליים ובו המילה קובה; ארה"ב 1C פרנקלין, מהשנים 1870, 1873, במהדורה השנייה, הוסיפה החברה המדפיסה, קונטיננטל בנקנוט, קו קטן על הפינה שמשמאל לסיפורה 1. כמה מההנפקות החדשות של קנדה נושאות עליהן סימנים נסתרים - שנת ההנפקה באותיות זעירות. בתקופת הכיבוש הגרמני במלחמת העולם השנייה, איי התעלה הנפיקו בולי 1d באות הרגילה ARMS בתוספת האותיות הזעירות A, שביטאו את הסיסמא:

AD ADVERUM ADOLF ATROX ("לך לעזאזל, היטלר האכזר"). מאוחר יותר הוסיפו דברי קללה להיטלר ומוסוליני גם בבולים 1/2d. "חיתוכי תאריך" שימשו את סומרסט האוז בהדפסת בולי אדוארד ה-7. 2 חיתוכים נעשו בבול ה-11 בגיליון לציון - 1911 שנת ההנפקה, או בבול ה-12 בגיליון לציון 1912 שנת ההנפקה. קודם לכן, מדפיסת הסיידרה, חברת דה לה רו השתמשה בשיטה

צמד אנכי

בול הוברמן וטוסקניני:
צמד אופקי עם שבלים

לו"ז בולאי

אגודת חיפה ממשיכה במסורת ההרצאות, ביוני הרצאה ד"ר הדי פייבל, על אוסף על אוסף הנסיכויות הרומניות שלו.

לו"ז להרצאות הבאות אצל מוטי טל: 04-8385362

7 בספט' 99, שעה 17:00, במוזיאון לתולדות הדואר והבולאות ברמת אביב: הרצאה

והצגת אוסף - בריטניה קלאסית של זאב ברק, כולל הארות שופטים. פתוח לקהל הרחב.

3 באוק' 99, שעה 17:00 - בבית יד-לבנים, רח' פינקס 63, ת"א, פתיחת תערוכת הבולים הארצית **ת"א-99**. המציגים חייבים להיות חברי ההתאחדות. הרשמה לנציגים עד 15 באוג' 99. התערוכה תהיה פתוחה לקהל, ללא דמי כניסה, עד 7 באוק' 99, שעה 13:00.

אוק' 99, (טרם נקבע מועד מדויק) - פתיחת יריד הבולים הקבוע בקניון גן-העיר שליד עיריית ת"א. היריד יתקיים ביום קבוע, כל חודש. פרטים - בשבל הבא.

אוק' 99, (טרם נקבע מועד מדויק) - תערוכה לעידוד הבולאות בקניון החדש בחיפה.

7 בדצמ' 99, שעות 10:00 - 16:00, יום הבולאות 1999, במוזיאון לתולדות הדואר והבולאות. סדנאות בתחומים השונים של ייצור בולים, זיהוי זיופים ותיקונים; בחירת הבול והחותמת המוצלחים של השנה; הכרזת בולאי השנה והחוקר הבולאי המצטיין; תוכנית ההנפקות לשנת 2000; ארוחת צהריים חגיגית. דמי השתתפות - 85 ש"ח, פתוח לקהל הרחב, אך מספר המקומות מוגבל ל-120.

קטלוג סי.די.רום לבולי ישראל Ez STAMP

בולי ישראל שיצאו עד סוף 1998 מופיעים בצבע באיכות טובה (פרט לגיליונות גדולים - שההקטנה מטושטשת). מספרי הקטלוגים של מינקוס

ובייל וכל הפרטים הטכניים של הבולים הם מסקוט, כולל תשניות עיקריות של הבולים הראשונים. מחירי הקטלוג הם מחירים שנקבעו ע"י המו"ל. רישום המלאי מתבצע ממסך הזנה שנותן אפשרות לרשום כמויות, איכות, צמודות גלופה, מעטפות יום ראשון ואפילו הערות.

סוגים שונים של דו"חות ניתנים להפקה על המסך או להדפסה במדפסת. חידושים לפי מספר קטלוג, שנה, ערך נקוב, מילת מפתח או הרצה במהירויות שונות של כל תמונות הבולים, כל אלה מאפשרים איתור בול בודד בקלות, יחסית. זו תוכנה טובה ומומלצת למטרת רישום מלאי והכנת רשימות דרושים. המחיר - \$85 כולל משלוח. פרטים - במודעה המתפרסמת בגליון זה.

ל3א - - - ל3א - - - ל3א - - - ל3א

אלבום מסווג למטבעות עוברות לסוחר 1917-1998

עם תמונות, מקום לכל מטבע ומידע נוסף.

חלק ראשון: מנדט 1917-1948

חלק שני: ישראל 1948-1998

כמו כן אלבום מוכן ל-TOKENS של החברה הממשלתית למטבעות ומדליות.

את האלבומים ניתן לראות ולקנות בלעדית אצל:

בולי דיזנגוף - דיזנגוף סנטר ת"א טל/פקס. 03-5251552

גיברלטר

המלכה אליזבת ה-2, מן המניין (14 מדבקות); אירופה/פארקים ושמורות טבע (4); אוסטרליה 99/מסורת ימית (4 + גל"ז של 4); זמר החיפושיות ג'והן לנון (3 + 2 גל"ז של 1 כ"א).

גרמניה

הפרלמנטים של מדינות הרפובליקה (2); 50 לאגודת פראונהופר; 50 לנאט"ו.

גרנדה

חקר החלל (2 תתי-גיליון של 6); רכבות (8 + 4 תתי-גיליון של 6 צמודות + 4 קונטרסים).

דנמרק

מבשרי האביב (2 + גל"ז של 2 + קונטרס של 10); 50 למשמר הלאומי; 50 לנאט"ו; אירופה/פארקים ושמורות טבע (2); 50 למועצת אירופה.

האנטילים ההולנדים

50 למלון החוף אבילן.

הולנד

200 לשירות הבולאי ההולנדי; 100 לפדרציית טניס-הדשא ההולנדית המלכותית (קונטרס של 4); 4 העונות (קונטרס של 4 צמודות).

הונגריה

יום הקשיש הבינלאומי (2 + קונטרס של 2); ליקוי חמה (גל"ז); ספינות הונגריה עתיקות (3); פסחא (2).

הפיליפינים

100 לפיליפינים (10 צמודות); 100 למשרד התחבורה והתקשורת (4 צמודות); 100 לאקדמיה הצבאית הפיליפינית.

וואליס ופוטונה

לאגונה (גל"ז); ציפורי נוקו פוטו (4).

ותיקן

אפיפיורים ושנים קדושות/פרק 2 (8); אירופה/פארקים ושמורות טבע (2).

טונגה

קו החוף של האי ואוואו (4).

יוגוסלביה

תנועת הצופים; מנזרי סרביה (2); חיות מוגנות (שורת צמודות של 4); 70 למקצוע המשפט; אליפות העולם בטניס השולחן (2); מחאה אנטי-נאט"ו; הגנת הטבע באירופה

אנדורה הצרפתית

מיחזור חומרים; אירופה/פארקים ושמורות טבע.

אנטארטיקה - הטריטוריה האוסטרלית

אוהלי מאוסון (זוג צמודות).

אנטארטיקה - הטריטוריה הצרפתית

מסעות (קונטרס של 12); פילקספראנס (גל"ז של 4 צמודות).

אסטוניה

מגדלור וילסנדי; גן החיות של טאלין.

אקוודור

אמריקה/נשים מפורסמות; מערות טאיוס (2).

ארגנטינה

קרן האמנויות הלאומית; שנת האוקיאנוס הבינלאומית (2).

בלגיה

ציפורים - מן המניין; ברכות (קונטרס של 8 ללא עריך); בולאות/מלכים (4 + גל"ז של 2); 50 לנאט"ו (5); 125 לאיגוד הדואר העולמי; אירופה/פארקים ושמורות טבע (2); 150 לבול הבלגי הראשון (צמודה).

ברזיל

400 למצודות נטאל ווויז-מן.

בריטניה

קונטרסים (של 10 בולי המלכה אליזבת, ללא עריך; של 4 בולי המלכה ללא עריך; של 10 בולי פרחים ללא עריך); מילניום/סיפורי מתיישבים (4).

ג'רזי

מכוניות/פרק 3 (3 + קונטרס)

גואינה

גחליליות הקאריבים (2 תתי-גיליון של 6 צמודות).

אוסטריה

נופים באוסטריה; מנהגים ופולקלור; החסות התרבותית של אונסק"ו; אליפות אוסטרליה בכדורגל; 100 למשרד הפטנטים.

אוסטרליה

טלוויזיה לילדים (4 צמודות + 10 קונטרסים של מדבקות); 100 למיטבעה של פרת; 100 למשחק הראגבי (זוג צמודות); הטבע באוסטרליה (4); פרחי חוף (קונטרס של 20).

אוקראינה

75 להולדת במאי הקולונע סרחי פרדז'נוב; 50 להולדת המלחין וולודימר איבסיוק.

איטליה

נשים באמנות (5); 100 להולדת האמן לוצ'יו פונטנה; אירופה/פארקים ושמורות טבע (2); הכנות לשנת 2000.

איי חג המולד

פסטיבלים/ציורי ילדים (זוג צמודות).

איי מאן

175 למכון המלכותי הלאומי של סירות הצלה (קונטרס).

איי מרשל

מטוסים מפורסמים (25 צמודות); פילקספראנס/תעבורה על הירח (גל"ז).

איי פיטקירן

מילניום/פרק 2 (4); נשואי הנסיך אדוארד וסופי ריס-ג'ונס (2).

איי קוקוס (קילינג)

מוזאיקה חיה תת-מימית (20 צמודות).

איי שלמה

מסורת ימית/אוסטרליה 99' (גל"ז עם 2 צמודות).

אינדונזיה

תערוכת סוראבאי (גל"ז); אוסטרליה 99'; פיטריות (3 צמודות + גל"ז); ביטוח בריאות ציבורי; איברה 99' (גל"ז); באג מילניום (צמודה).

איסלנד

המלחין ג'ון לייפס; דגים (2); יונקים ימיים (4 + גל"ז של 4).

אירלנד

ההגירה לארה"ב (הפקה משותפת עם ארה"ב); מסורת ימית (הנפקה משותפת עם אוסטרליה (4 + גל"ז של 2).

אנדורה הספרדית

מוזיאון אנדורה/אופניים (2); תולדות הדואר.

ליטא

400 ליצירה פוסטייל של מיכאליוס דאוקסה (גל"ז); יום העצמאות (2).

לוקסמבורג

ינשופים (3) מטבע יורו; 50 למועצת אירופה; 50 לנאט"ו.

מולדובה

125 לאיגוד הדואר העולמי; 50 למועצת אירופה.

מונקו

פסטיבל הטלוויזיה ה-39; תצוגת הכלבים הבינלאומית; 50 לאמנת ג'ניבה; יריד הפרחים הבינלאומי ה-32; תערוכת 100 מכתבים ומסמכים בולאיים נדירים (2) + גל"ז של 4; 20 למרכז הקונגרסים של מונאקו; 10 למופע אמני הפסנתר במונטה - קרלו; יובל לנסיך רנייה ה-3 (2 + גל"ז); 100 למוזיאון האוקיאנוגרפי; הרי גרימלדי התת-מימיים; תחרות הרכיבה הבינלאומית ה-5.

מיקרונזיה

בולים קולוניאליים גרמנים ראשונים/איברה 99' (2) + גל"ז.

מלטה

900 לביה"ח הצבאי העצמאי של מוסדר סנט ג'והן מירושלים (4); 50 למועצת אירופה (2); אירופה/פארקים ושמורות טבע (2).

מקדוניה

בול מס הצלב האדום.

נביס

בעלי חיים פרה-היסטורים/אוסטרליה 99' (6) + 2 תתי-גיליון של 6 צמודות + 2 גל"זים; מנהיגי העולם במאה ה-20 (8) צמודות + 2 גל"זים; אחד הבולים מוקדש לדוד בן-

גוריון ולצדו חיילת ואיש מתפלל, על רקע דגל ישראל).

נורבגיה

יום ולנטין; תיירות (3) + קונטרס של 4; האליפות העולמית להוקי קרח (2); 100 לקונפרדציה הנורבגית של איגודים מקצועיים.

ניו זילנד

ציורי דוריס לאסק (4); בריאות הילד/ספרי ילדים (6) + גל"ז של 3.

סורינאם

פרחים (צמודות).

סלובניה

ברכות; סלובנים מפורסמים (4); פולקלור/מסיכות (זוג צמודות); מן המנין; הרים; 50 לאגודה הבולאית הסלובנית (2); מינרלים/מאובנים.

סלובקיה

משחקי אוניברסיאדת החורף העולמית ה-19; משחקי הנוער האולימפיים האירופיים ה-4; אישים מפורסמים (3); 125 לאיגוד הדואר הבינלאומי; מראות סלובקיה/כובעי נשים (3); תחיה רוחנית.

סמואה המערבית

נשואי הנסיך אדוארד וסופי ריס-ג'ונס (2).

סן מרינו

אליפות העולם באופניים (2); אירופה/פארקים ושמורות טבע (2); 125 לאיגוד הדואר הבינלאומי (2); 150 לבריחת גריבלדי לסן מרינו.

סנט וינסנט וגרנאדינים

אליפות העולם בהיאבקות (8); חיות פרה - היסטוריות/אוסטרליה 99' (5) + 12 צמודות + 2 גל"זים.

סנט פייר ומיקלון

אמנות; טבע; פרסות סוסים.

ספרד

בעלי חיים בסכנת הכחדה (3); התערוכה הלאומית של בולי נוער ז'בניה 99/ציורי ילדים; 175 למשטרת ספרד; 50 לאיגוד הספרדי של חובבי רדיו; 11 מדינות יורו (12 צמודות).

פולין

חיל הים של פולין (זוג צמודות); אהבה (זוג צמודות ללא עריך); פולנים בעולם (זוג צמודות); פסחא (4); סין 99' (גל"ז).

פולינזיה הצרפתית

כתובות קעקע (2); יום האם (2).

פורטוגל

מטבע היורו; מקצועות המאה ה-19 (5); פורטוגזים באוסטרליה (2) + גל"ז; 50 למערכת הבחירות של הנשיא גנרל נורטון דה מאטוש; קשרי אוויר פורטוגל - מקאו (2+גל"ז של 2); מהפיכת 25 באפריל 1974 (2+גל"ז).

פיג'י

ברווזים/איברה 99' (גל"ז של 2); סחלבים (4).

פינלנד

200 למינהל הכבישים הלאומי (קונטרס של 4); 150 לאוסף התכשיטים קאלבה (גל"ז של 3); חג הפסחא; 100 לארגון מרתה; אירופה/פארקים ושמורות טבע (2).

צ'כיה

חתולים (3); חג הפסחא; שימור הטבע/ציפורים וגחליליות (צמודה של 2); קבלת צ'כיה לנאט"ו.

צרפת

מטבע יורו; מדבקת יורו; יום הבול/דמות הקריקטורה אסטריקס (קונטרס של 8); מועצת אירופה; ברכות (4); פילקספראנס/יצירות אמנות נודעות (גל"ז של 3); בחירות לפרלמנט האירופי; 800 למותו של ריצ'רד לב-הארי; המטוס איירבוס B4 - A300; דיפי; אירופה/פארקים ושמורות טבע.

קובה

60 לארגון הקובני של האיגודים המקצועיים.

קלדוניה החדשה

כלי נגינה עתיקים (3); משחקי הפאסיפיק הדרומי ה-21 (3); הסופר והמדינאי פאול בלק.

רומניה

מנזרי צפון אולטניה (5); מספרי טלפון חדשים (הדפסת רכב על 5 בולים); 125 לאקדמיה הרומנית למוסיקה (2); פרחי שיחים (4); פסחא; תכשיטים (4); ציפורי נוי (4).

שוודיה

מסורת ימית/אוסטרליה (4) צמודות; מילניום/פרק 2 (קונטרס של 10); בניית גשר אורסונד - על ידי שוודיה ודנמרק במשותף; סחלבי בר (4 קונטרסים); אופניים

שווייץ

מסורת ונופים (6) + קונטרס של 10; אירופה/פארקים ושמורות טבע; כפרי נוער 50 SOS; 50 לאמנת ג'ניבה; פסטיבל הזמר העממי בדה-ויניירון; 50 למועצת אירופה; 150 לאיגוד הדואר הבינלאומי (זוג צמודות משולשים); טיסת הבלון הראשונה מסביב לעולם.

האזרחית ותחילת העשור החדש, היה צורך לשנות את השנה בתוך הצילינדר של החותמת. קרוב לוודאי, שהפקיד הוציא את הצילינדרים משתי מכונות החתמה וכאשר החזירים - החליף את מיקומם: צילינדר עם אות זיהוי A הוכנס למכונה B ולהפך.

הטעות התגלתה כעבור מספר ימים - לפי הידוע ב-5.1.40 והמצב הוחזר לקדמותו. לכן קיימים מספר דברי דואר שנשלחו בתוך לטביה עם אות A במקום B ושני דברי דואר (גלויה ומעטפה) שבהם החותמת היא B במקום A.

בברכה
יהושע אלישיב
קרית ביאליק

קיבל תוויות במקום בולים

בעקבות מודעה בשבל 34 שלחתי לבי-אל פילטליקה 200 בולי ישראלי רחוצים ולא פסולים כדי לקבל בחזרה סדרות בולי חו"ל. לתדהמתי קיבלתי בתמורה 6 בולים - 3 "בולים" של STAFFA שכידוע אינם בולי דואר אלא תוויות פרטיות ו-3 בולים צרפתיים שלא מסדרה.

אליעזר פולקשטס, אריאל

תשובת המערכת:

בי-אל פילטליקה בהתייחסו לתלונה, מציין: "אנו משתדלים לשלוח סדרות בהתאם לרצון הלקוח, אך עבור 200 בולים חתומים, אשר רובם מהסדרות הרגילות, ו/או ללא עריך, התמורה היא בהתאם. ללקוח הזכות להחליף בכל עת (יחד עם משלוחו הבא של בולי ישראל), כדי לחסוך בהוצאות המשלוח ההדדיות". עד כאן תגובת הסוחר.

הכותב צודק, כי תוויות STAFFA אינן בולים ו-3 בולים צרפתיים שונים אינם "סדרה". גם בהנחה שכל 200 הבולים הישראליים היו בולים מן המניין ומהנפוצים ביותר, התמורה שנשלחה אינה תואמת את ההבטחה של הסוחר.

המדינה מהאולימפיאדה הקרובה והכניסו, החל ב-4.9.1939 לשימוש הדואר, את חותמת המכונה הפרסומית בשתי שפות - גרמנית וצרפתית, לאמור: "למשחקים האולימפיים 1940 דרך לטביה". המטרה היתה למשוך תיירים מאירופה שיסעו דרך לטביה ואסטוניה להלסינקי. החותמת הוטבעה על דברי דואר שיצאו לחו"ל וקיבלה בין האספנים שם של "חותמת אולימפית". בחותמת היה, נוסף לחלק הפרסומי, גם חותם עגול ובו שם העיר "ריגה", תאריך, שעה ואות A כזיהוי של החותמת. במקביל, פעלה בבית הדואר בריגה מכונת החתמה נוספת עם סימן זיהוי B, לדברי דואר בתוך לטביה.

בין אספני היסטוריה בולאית לטבית ידוע קיומה של כמות קטנה של דברי דואר עם חותמת מכונה נדירה, עם אות זיהוי A. החותמת היתה בשימוש כמה ימים בלבד, בתחילת ינואר 1940, ולאחר מכן נעלמה. בחותמת שעל המעטפה שרכשתי מצויה החותמת האולימפית שנושאת באופן תמוה ביותר את זיהוי B במקום A. פניתי למספר אספנים של היסטוריה בולאית לטבית בכל העולם והתברר לי, שמלבד המעטפה שברשותי, התגלתה בינתיים רק גלויה נוספת עם חותמת זזה. מתברר, שעם פתיחת בית הדואר ביום 2.1.1940 בבוקר, אחרי חגיגות ראש השנה

טעות של פקיד ומעטפה נדירה

בשבל מס' 31 ביקשתם מהבולאים שבידם פריט בולאי מיוחד לכתוב לכם אודותיו. הרי הסיפור שלי לפניכם: באוקטובר 1997 רכשתי במכירה פומבית בתל-אביב מעטפה שנראתה במבט ראשון שגריתית למדי. לאחר עיון יותר מעמיק נודע לי, כי מדובר בפריט נדיר ומעניין ביותר.

הסיפור מתחיל עם הענקת הזכות לארח את המשחקים האולימפיים של 1940 לעיר הלסינקי, פינלנד. השלטונות בלטביה החליטו לנסות ולהרוויח משהו לכלכלת

החותמת השגויה - B במקום A

150 שנה לבול בוואריה מס' 1

ההדפסה הסופית נעשתה על נייר רגיל. רק העריכים הגבוהים יותר בסדרה - 3 קרויצר ו- 6 קרויצר, הודפסו על נייר בטחוני עם פס משי. (ראה קוו אנכי דק החוצה גם את המסגרת קצת שמאלה מאמצע הספרה 1, בתמונה 1).

בגרמניה מציינים השנה 150 שנה להופעת הבול הגרמני הראשון ב-1 בנובמבר 1849 בבוואריה. בוואריה גובלת בהרי האלפים בדרום ובצ'כיה - במזרח. מינכן, נירנברג ואוגסבורג נמנות עם עריה הגדולות. באמצע המאה ה-19 היתה בוואריה בעלת

2. אפיון מיוחד של בולי בוואריה הראשונים, שאינו קיים בבולים קלאסיים של מדינות אחרות, הוא סימון של קווי הפרדה הבאים להקל על פקיד הדואר החותך בולים במספרים מתוך הגיליונות. בצמודת 4 הבולים (תמונה 2) ניתן לראות בבירור קווי הפרדה אלה.

3. עקב הקושי בזהיו החותמות השחורות על בול שחור, פחות משנה אחרי הבולים הראשונים, הונפקה סדרה חדשה שבה בול 1 קרויצר הודפס בוורוד. הדואר איפשר את

חקלאות מפותחת עקב אדמות פוריות מושקות ע"י נהר הדנובה, ובעלת תעשיית נייר, עץ וברזל חשובות. הממלכה העצמאית הנפיקה בולים והקדימה בכך מעצמות שכנות חזקות כמו פרוסיה ואוסטריה. בוואריה המשיכה להנפיק בולים עצמאיים עד 1920.

ה**אחד השחור**, כפי שמכונה הבול הראשון בחיבה ע"י האספנים לא חסר מאומה בהשוואה לכל הבולים הקלאסיים: איכות של עבודת יד מעולה, "ברק", אגדות וכדומה. דורות של אספנים נישבו בקסם בול זה, חקרו ועדיין מתפרסמים מחקרים חדשים. המו"ל הידוע MICHEL פרסם לכבוד תערוכת IBRA 99 מחקר מיוחד על האחד השחור, נוסף לקטלוג מעודכן ומתמחה לבולי בוואריה בלבד. המחירים הגבוהים מאוד של הבול הם תוצאה של היחס המיוחד של האספנים, ולא רק בגלל נדירות.

בול מס' 1 הודפס במאות אלפי עותקים אך מעריכים כי רק כ-7,000 נותרו חתומים. בולים לא חתומים - השתמרו יותר. בול לא חתום, עם דבק, מההדפסה השנייה - ערכו הקטלוגי 3.5 אלף מרק אך בצבע שחור עמוק המחיר מגיע ל-19 אלף מרק.

מחירו הקטלוגי של בול על מעטפה הוא בין 10 ל-18 אלף מרק. אנו שמחים להביא כאן תמונות של מספר קטן של "פנינים" יוצאת דופן מאוספו של אלי ובר, אשר הוצג בתערוכת הבולים העולמית IBRA 99. קהל האספנים הגרמני נדהם לראות אוסף ברמה גבוהה כזאת של ישראלי דווקא, אצלם בבית.

1. בול ניסיון מתוך גיליון בודד שהודפס עם חוט משי. הדואר העריך, כי אין סכנה שינסו לזייף בול בעריך כה נמוך ולכן

העולמי, הבולים לא יכלו לשמש לביול מכתבים לחו"ל. הבולים של בוואריה שילמו את העברת המכתב עד לגבול ואילו התוספת להובלה במדינה השכנה שולמה במזומן. התשלום במזומן צויין תמיד בכתב יד. באוסף של אלי ובר נמצא המכתב היחיד הידוע שבכל זאת נשלח לחו"ל בתשלום בולים בלבד. תעריף ה- 3 קרויצר (3 בולי קרויצר) הוא התעריף הנכון מוולדמינכן לגבול בוהמיה. מאחורי המעטפה חותמת הגעה של נויגדין על הגבול עם אוסטריה. העיירה נוימרק - עיירת היעד של המכתב - סמוכה מאד לגבול והדואר האוסטרי לא דרש תוספת תשלום בעד המסירה. המעטפה הזאת הייתה באוסף רוטשילד (מוינה) ונודעה לראשונה כשהופיעה במכירה פומבית של פירמת סטנלי גיבונס ב-1939.

(תמונה 6)

השימוש בקרויצר השחור תקופה נוספת. המעטפה נושאת תאריך 17.12.1852, וזהו אחד השימושים המאוחרים ביותר. סניף הדואר בעיירה הקטנה KÖEFERING נפתח רק ב-1 באוקטובר 1852 וקיבל את מלאי הבולים והחותמים שלה מהעיר השכנה EGLOFSHEIM, ששמחה להתפטר מהבולים הישנים והחותמים שכבר בקושי הטביעו צורה ברורה (החותמים בצורת גלגלי שיניים שימשו לביטול הבולים ואילו חותמת מקום ותאריך הוטבעה תמיד בצד) (תמונה 3)

השימוש באחד השחור לביול עיתונים הוא נדיר ביותר (התעריף המופחת לדברי דפוס של 2 קר - כמובן אסר כתיבת מידע בתוך העיתונים). עוסף העיתון שבאוסף מבזיל בשני בולים של קרויצר, מוחתמים בחותמת ברורה 16.4.1850 (המוספה גם היא לנדירות). הכיתוב הלא חוקי משתקף דרך הפס העוסף מנייר דק. (תמונה 4)

הגוונים של 1 קרויצר נעים בין שחור-אפרפר לאפור-שחור אך השחור העמוק הוא הנדיר ביותר. השלישייה האנכית היא בגוון שחור עמוק ומלוח הדפסה מס' 2 (נדיר עוד יותר מאשר השחור העמוק מלוח 1) (תמונה 5)

השימוש הרגיל של 1 קרויצר היה למכתבים פשוטים בתוך העיר (או מכתבים פשוטים למרחק קטן). באין עדיין הסדרי דואר בין מדינות (כפי שהוסדר יותר מאוחר במסגרת איגוד הדואר

אהרונִי Aharoni

בולים, מטבעות, מדליות,

שטרות, טלכרדים,

דברי יודאיקה

קנייה מכירה הערכה

קטלוג נומיסמטיקה

חדש 1999

ניתן לקבל בדואר,

40 ש"ח כולל דמי משלוח

אהרונִי, הר-סיני 2 תל-אביב, ת"ד 1781 ת"א

טל' 03-5606723 פלאפון - 052-939280

תחומי איסוף אחרים

מטבעות - 8% (+1% מדליות)

טלכרטים - 7%

ספרים - 6%

בובות - 4%

גדודת פסח - 2%

עיתונים - 1%

החלפת בולים

ועדת הנוער של התאחדות בולאי ישראל מתכננת לפתוח מספר חוגי בולאות לילדים ונוער עם תחילת שנת הלימודים הקרובה.

בהתאחדות הצטבר מלאי של תרומות בולים שאיננו מגוון מספיק לצורכי החוגים העתידיים.

במטרה לגוון מלאי זה, ההתאחדות מציעה לכל מעוניין לשלוח לכתובתה 50 או 100 בולים שונים, ללא פגמים כלשהם ועם חותמות נקיות, ויקבל בחזרה כמות ואיכות דומים מהעודפים שבהתאחדות. יש אפשרות לשלוח בתמורה סדרה וסדרות של בולים תימאטיים.

נער מחקר אספנות בישראל

סקר שבוצע ע"י מכון המחקר של רות ברנדמן, הקיף 504 גברים ונשים בגילאי 18 ומעלה והעלה את התוצאות הבאות:
(הסקר בוצע עבור ממון, מוסף ידיעות אחרונות ופורסם ביום 16.4.99)

ישראלים המגדירים עצמם כאספנים	40%
אוספים בולים	16%

כמה זמן אוספים (כל התחומים):

יותר מ-17 שנה - 40%	10 שנים - 52%
---------------------	---------------

כמות הבולים -

ממוצע באוסף 290	ממוצע כללי 190
-----------------	----------------

גיל אספני הבולים:

בקרוב בני +60 22%	בקרוב גילאי 18-24 13%
-------------------	-----------------------

DORON WAIDE

Tel: (516) 321-5985

Fax: (516) 321-6020

P. O. Box 548-M

Bay Shore, NY 11706 USA

MAIL BID AUCTIONS

Buying, Selling, Want List, Consignments

- FORERUNNERS
- PALESTINE MANDATE
- JUDAICA
- INTERIM PERIOD
- J.N.F.
- ISRAEL
- 1948 DOAR IVRI, 1ST HOLIDAYS & POSTAGE DUES, ERRORS AND VARIETIES

Free Illustrated Catalogue Upon Request

זיופים נפוצים

מאת יעקוב צחור

בשנים האחרונות הופיעו בשוק זיופים של המהדורה הראשונה של דאר עברי, בתכיפות גוברת. הנפקת דאר עברי יצאה לאור ב-16 במאי 1948 והורכבה מבולים ב-9 ערכים: 6 ערכים נמוכים - 3, 5, 10, 15, 20, ו-50 מיל; 3 ערכים גבוהים 250, 500 ו-1,000 מיל. מתחת לשורה התחתנה בכל גיליון הודפסו שבילים עם הסברים. בולים עם שבילים כאלה, במיוחד בערכים הגבוהים, מבוקשים מאד ומחירים גבוה.

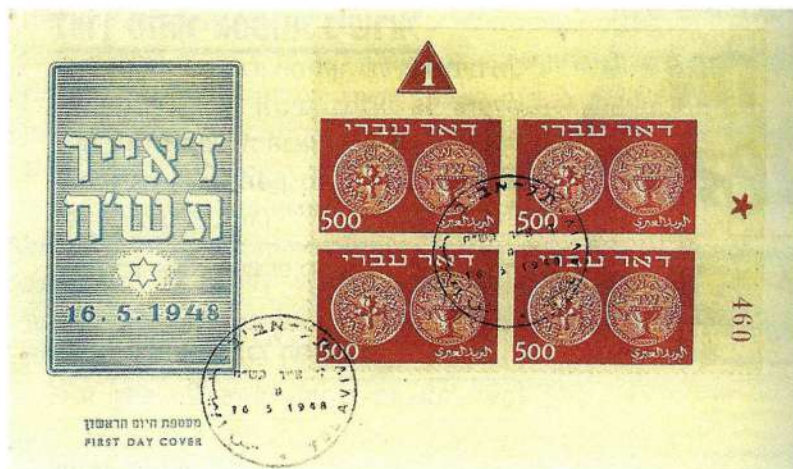
להלן הזיופים העיקריים:

א.בולים בודדים עם שבילים, או צמודה של 4 (תמונה 1). בולים עם שבילים אלה הם זיופים שלמים שהודפסו על נייר דביק, חלקם עם נקבוב 11 וחלק ללא נקבוב. ההדפסה בפועל אינה דומה באותיותיה לזו שהיתה נהוגה ב-48' וגם הגוונים והנייר שונים. המסוכן שבזיופים הוא בול 1,000 מיל.

ב.בולים מזויפים בודדים, מנוקבים 11 או לא מנוקבים (תמונה 2), שהודבקו גם על מעטפות היום הראשון, והוחתמו בחותמת עגולה תל-אביב 16.5.1948, שבפקחות הזיפנים לא הופיעו בנפרד אלא כחלק בלתי נפרד של הכתובת הרשמית של היום הראשון. הדפסת זיוף זה גסה והגוונים שונים באופן ניכר מהמקור.

ג.צמודות של 4 בולים לא מנוקבים בסידור "צמד הפוכים" (*) (תמונה 3), גם הם זיוף, מה גם שמעולם לא הונפקו בולים מקוריים, לא מנוקבים ולא בלתי-מנוקבים, אשר הודפסו בפורמט "ראש לראש".

ד.צמודות של 4 בולים על מעטפת היום הראשון, מוחתמות בחותמת יום ראשון תל אביב 16.5.1948 (תמונה 4). הזיוף כאן הוא

4. מעטפת היום הראשון שבה החותמת בלבד מזויפת ויתר האלמנטים - אמיתיים.

בחותמת בלבד, שכן הבולים והמעטפות הם אמיתיים. זיוף זה מוצע בשוק על מעטפות עם יל הערכים ועל מעטפה עם 3 הערכים הגבוהים.

1. זיוף בלוק עם שבילים בערך 1,000 מיל

2. בולים מזויפים בערכים 500, 250 ו-1,000 מיל.

המחבר, יעקב צחור מתל-אביב, מומחה A.I.E.P. (האגודה הבינלאומית לאכספרטים בולאיים) אחד מכותבי הספר הנפקת דאר עברי בישראל, פרסם מאמרים רבים על הנפקות דאר עברי וישראל (באנגלית), הוא משמש שופט לאומי ולאחרונה גם שופט בינלאומי מטעם F.I.P. האוסף שלו דאר עברי זכה בפרס הגדול הלאומי ב-1986 ובמספר פרסים אחרים בתערוכות בינלאומיות. אוספים אחרים שלו הם ההנפקה הראשונה של הולנד ובולים קלאסיים צרפתיים.

3. זיוף של צמודת-ארבע בן 4 בולים בערך 250 מיל, לא מנוקבים, מסודרים "צמד הפוכים".

(*) הכתבה פורסמה בחוברת "FAKES FORGERIES EXPERTS" PUBLISHED BY F.F.E. JOURNAL SWITZERLAND, JULY 1999 TETE - BECHE הפוכים (*)

הנפקות בה"ל

חוטי ברש-בולי דיזינגוף

בולים-ישראל וח"ל - מכירה, קניה, הערכה
מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים המבחר הגדול בארץ!!
דיזינגוף סנטר ת"א חנות 420,
טל. 03-5251552, 03-5715228, 03-5715228 פקס.

נציג קטלוג PHILEX (בגרמנית)

PHILEX 1999
YOUR ISRAEL SPECIALIST
H.S. PHILA (FORMERLY URY SHALIT)
ה.ש. פילא בע"מ, ת.ד. 4933 ת"א 61040,
טל. 03-5177466, 03-6957652, 03-5178100 פקס:

בולי רוחנו

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאוט-ג'ורג'יה,
נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל.
ניתן לעשות הזמנות בדאר.
סוכנות בלעדית לאביזרי בולאות LINDNER
מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790

חדש- בית טוב חדש-

בולים בכל הנושאים בכמויות מ-50 עד 500
מהיום למחר. בשעות הערב 03-5535313
E-mail: bait_tov@aquanet.co.il
http://www.aquanet.co.il/vip/bait_tov
מעטפות למתנה מתוצרתנו ניתן להשיג ברשת הפנינג

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל ונושאים, מחירון לבולי ישראל 1998
בולי אוטונומיה פלשתינאית,
יבוא אלבומי (IMPORTA) והוויד
רח' אלנבי 76, ת"א, קומה ב', טל. 03-5163871

בולי חוגרבי

סוכנויות יבוא אביזרי בולאות ייצור אלבומי מעטפות,
בולי ישראל, יודאיקה, בולי אוטונומיה וכל מה שתבקש
מהעולם בבולים ומעטפות כולל מינויים.
שעות הפתיחה: 10:00-13:30, 16:00-19:00,
בימי שלישי אחה"צ - סגור, רח' פינסקר 5, תל-אביב,
טל. 03-5289012, 03-5251240 פקס.

הספריה הבולאית

של התאחדות בולאי ישראל

פתוחה לקהל בימי ג' וה' בשעות 16:00-19:30
השאלת ספרים רק לחברי ההתאחדות
קטלוגים (לפי ארצות ונושאים), מגזינים,
ספרות בולאית מהארץ והעולם. הכניסה חינם.

רח' פינסקר 2 תל-אביב קומה א'
ת.ד. 4523, ת"א 61045, טל. פקס. 03-6295547

בולי אדי

א. לופוביץ
פתוח: א'-ה' 10-17 שישי 10-14
רח' אחד העם 38 תל-אביב
טל. 03-5601068 (פינת רח' אלנבי 112)

אחינות

בולים, מדליות, מטבעות ושטרות
קניה, מכירה והערכה
בן יהודה 55 ת"א,
טל' 03-5220648, 03-5223905

ב.-אל פילטליקה בע"מ ת.ד. 4349 ת"א.

ילדים!
נא לדרוש את אריזות הבולים שלנו.
כמו כן אנו ממשיכים במיבצע להחלפת
בולי ישראל בסדרות בולי חוץ

בלוחנפלד חרטין

בולים - מטבעות - שטרות
אוספים ולוטים של בולים במחירים נוחים
רח' הרצל 49 - חיפה טל. 04-8623970

שניאור-בולים

מבחר בולי ישראל וח"ל, שירות חדשות
לפי נושאים ומדינות, סוכנים לאלבומים
ואביזרי בולאות.
חיפה, יפו 40, טל. 04-8512134, 04-8246096 פקס.

אוניסטחפס - קטלוג חנים

בולי גרמניה, אנגליה, שוויץ, צרפת, ישראל,
נושאים, יודאיקה ועוד.
במכירה פומבית הקרובה, במחירים זולים
ת.ד. 32120 תל-אביב 61320, טל. 03-5661077

בולי אשדוד

אוספי בולים ציטכו בע"מ
מכירות בולים מכל העולם
ציטרון אברהם
אשדוד, אזור י"א, רח' גלעד 21, טל. 08-8553111

אליק רינק

בולים ומטבעות וטלכרד
קונה ומוכר
רח' הס 4 פינת אלנבי 35, ת"א, ת.ד. 4124,
טל' 03-6297192, 03-5255131, 03-5227922 מען:

ד"ר ואלך מכירות פומביות DR. WALLACH PUBLIC AUCTIONS

קניה, מכירה והערכת בולים מקצועית

עולם, מוקדמים, מנדט, קק"ל, שואה, יודאיקה, ישראל, שטרות ומסמכים, בולים, מעטפות, תולדות הדואר

החומחיות שלנו:

בולים מן המניין, קלוסנדורף, בולי הכנסה, הסכסוך הישראלי-ערבי, יהודה-שומרון ועזה, הרשות הפלשתינאית

לקבלת קטלוג המכירה הפומבית נא לכתוב אלינו

דרך יבנה 17, ת.ד. 1414 רחובות 76113
טלפון: 08-9461010 פקס: 08-9464946
דואר:אלקטרוני: dwallach@netvision.net.il

SHOVEL No. 35

AUGUST '99

Bi-Monthly

Organ of the

ISRAEL PHILATELIC FEDERATION

Director General: Tibi Yaniv

Editor: Shabtai Raviv

Assistant Editor: Zohar Noy

Design & Graphics: Benny Chalili

2 Pinsker st. P.O.Box 4523

Tel-Aviv 61045, ISRAEL

Telefax: (972-3) 6295547

E-mail address: ipf@netvision.net.il

http://www.israelphilately.org.il

price: 15 Nis,

Yearly subscription 80 Nis

HIGHLIGHTS

* Fakes of "Doar Ivri" Issues

* 150 anniversary of 1st Bavaria

* New issues in Israel and world wide.

שלוחות תודות

* ליוחנן אפק מתל אביב,
על תרומת בולים לנוער
* לעדי גלר מאריאל, על
תרומת ספרים לספריה
* לזאב ברק מחיפה, על
תרומת בולים לנוער
* לשמואל שליט מתל-
אביב, על תרומת ספרים
לספריה
* ללביא בלאו מתל אביב,
על תרומת ספרים
* ליוסף מנצ'ל מרמת-גן
על תרומת בולים לנוער

*מציע מיגוון גדול של דפי
מזכרת
טל' - 03-9222989,
מעלה אפרים

*מעוניין להחליף בולים לא
חתומים מכל העולם
(סדרות שלמות) לפי
קטלוג.
שלח בדואר רשום 300
בולים גדולים במצב טוב,
מכל העולם (חתומים)
ותקבל 300 בולים גדולים
אחרים (חתומים)
קרויטורו שאול
ת"ד 2763
חולון, טלפון 03-5054295

*מעוניין לשלוח בולים
חתומים מאוסטרליה
ומעוניין לקבל תמורתם
בולים ישראלים חתומים
(שלא מהסדרות מן המניין),
או בולים חתומים מכל
העולם (שלא מהסדרות מן
המניין)
דני גלין
יהודה הלוי 28
רעננה, 43556
טל' 09-7713750

*לצורך פיתוח אוסף תמטי,
מחפש חומר בולאי
בתחומים הבאים:
מיתולוגיה, אלוקים, עבודת
אלילים, אמונות טפלות,
מזל ועין-הרע, קסמים
וקוסמות, כישוף, דמיון
(מדע בדיוני, עתידינות...),
פנטסיה (אגדות, קומיקס...),
הצעות (החלפה, רכישה)
ניתן להעביר אל:
אביתר (תרי) שלוש
ת"ד 67 רעות 71908
טל' 03-9263991
e-mail: chelouch@inter.net.il

*תלמיד תיכון מקובה
מבקש להחליף בולים
ולהתכתב עם ישראלים
Osmel Gonzalez Quintero
Ave 65, 15203, e.152
Y156, Lisa, HABANA
CUBA 11500
Email: osmel@fiocnic.cneuro.edu.cu

Israel Philatelic Federation Magazine

No. 35 ♦ AUGUST 1999 ♦ Price 15 NIS.

Forgeries of "Doar Ivri"

New issues in Israel & world wide

הנפקות חדשות בישראל

(המשך מעמ' 5)

פרטים השליחים, הנפקות האי יוני 99

*בול ג'ייחס אנסור

בול זה הודפס בבליה, אך בגלל מכונת דפוס שונה לעומת אלה הקיימות בישראל בולין אפשטיין, או במדפיס הממשלתי בירושלים, לא ניתן היה להדפיס את מספר הגלופה, את תאריך ההדפסה ואת המספור השוטף בפינה הימנית העליונה של גיליון הדואר, כמקובל. במקום זאת – התאריך מופיע ליד הבול בצד שמאל, שורה ראשונה, והמספור מופיע ליד הבול בצד שמאל, שורה תחתונה.

צליינות 2000

שלושת בולי הסדרה (ירושלים – כנסיית הקבר, נהר הירדן ונצרת – מעיין מרים) הודפסו בגיליונות של 10 בולים (במקום, כמקובל, של 15 בולים). הסמל המיוחד של משרד התיירות לכבוד שנת ה-2000 מופיע מספר פעמים בשולי גיליון הדואר, לא רק בשבולים. שורשיה של הצליינות הנוצרית לארץ הקודש הם, ככל הנראה, בעלייה לרגל של היהודים לבית המקדש בימי הבית השני. במסגרת זו הגיע גם ישו לירושלים בחג הפסח. במשך הדורות התגברה תנועת הצליינות לארץ ישראל ככל שהנצרות התחזקה והתפשטה בעולם. המניעים למסע הצליינות היו כמובן הדבקות הדתית והרצון לבקר בנופים ובדמויות

פ. גייר, 1850 בקירוב.
נהר הירדן, תחריט של א. פינדן, לפי ציור של א.ו. קאלקוט, 1834
מעין מרים בנצרת, תחריט של ו.ה. בארטלט, 1850.

בשבולים ובמעטפות יום ראשון נראים צילומי האתרים בימינו. מעצב הבולים הוא חביב חורי.

שבכתבי הקודש, אך לא נעדרו גם מניעים של הרפתקנות או עניין תרבותי בשרידים מהעבר. בבולי הסדרה נראים ציורים עתיקים של האתרים הבאים:
כנסיית הקבר בירושלים, קטע מתוך תחריט של

